

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО
СТОПАНСТВО

БИЗНЕС ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ИНДУСТРИАЛЕН БИЗНЕС“

РЕЗЮМЕТА

*на
научните трудове*

на гл. ас. д-р **Ивайло Бориславов Иванов**
катедра „Индустириален бизнес“, УНСС

(които не повтарят представените за придобиване на ОНС „доктор“)

Относно:

Участие в конкурс за заемане на академична длъжност „**доцент**“
професионално направление **3.8. Икономика, научна специалност**
„Икономика и управление (индустириална икономика и управление
на конфликти)“, обнародван в Държавен вестник, бр. 71 от 27.08.2021 г.

София
2021 г.

1. ПУБЛИКУВАНИ МОНОГРАФИИ

1.1. Иванов, Ивайло. Управление на конфликти в организациите. София, Издателски комплекс – УНСС, 2021. ISBN 978-619-232-456-0.

В монографичното изследване на основата на възприетите методология и методика са постигнати първоначално заложените пред него цел и задачи. Целта на изследването се свързва основно със създаването на своеобразен наръчник за управление и разрешаване на конфликти в организациите – полезен както за обучаемите студенти, така и за специалисти, които имат изследователски или практически интереси в проучваната област. В труда се разглеждат и типологизират конфликтите в организациите. Установени се различните видове конфликти в теоретичен, практически и съдържателен план. Доказва се тезата, че конфликтите в организациите са твърде разнородни, разнопосочни и многопластови.

В предговора и въведението на монографията са открити актуалният характер на конфликтологичната проблематика в нашето съвремие и подчертаният изследователски интерес към нея на учени представители от различни научни области. Представена е устойчивостта на изследователските търсения в конфликтологичната област на теоретичното познание не само в икономически, но и в по-широк социален контекст. Обосновано е приложението на социологическия подход и методите на изследване и анализ.

В първа глава се разглежда конфликтната проблематика в организациите. Целенасочено е проучена степента на изученост на проблема за конфликтите в организациите. Проследени са водещите научни публикации у нас и в чужбина. Представени са както основните теоретични направления, така и най-новите постижения на конфликтологичното познание. Разкрити са същността на конфликта като социален феномен, неговите структура, функции, механизми на възникване, начини и форми на проявление. Акцентът е специално поставен върху спецификата на конфликтите в организациите и са проследени достъпните актуални публикации по изследвания проблем.

Във втора глава се засяга въпросът за управление на конфликти в организациите. Направен е ретроспективен преглед на концепциите, свързани с управлението, регулирането и разрешаването на конфликтите в организациите. Анализирани са съществуващите достъпни публикации и са направени авторски коментари по тях. Представени са стратегиите и методите за управление и разрешаване на конфликти в организациите.

В трета глава се обсъждат причините за конфликти в бизнес организациите в условията на криза. Обоснована е необходимостта от практическо разработване и прилагане на методология и методика на конфликтологичната изследване. Разработена е методика на авторско емпирично социологическо изследване (ЕСИ) на тема „Конфликти в бизнес организациите в България“. Тази част от монографията съдържа и анализа, и резултатите от проведено изследване. Изследвани са причините за конфликти в три фирми – QV АД, НОАЕЕ ООД и CDT ЕООД. Изведени са основните причини за конфликти в тях, определени според мнението на работниците и служителите и според вижданията на мениджърите. Резултатите от проведеното ЕСИ представляват моментна снимка на изследваните бизнес организации и не могат да се генерализират за всички бизнес организации в България. Въпреки това направеният анализ представлява ва ефективен инструмент за мениджърите в търсенето на решения за отстраняване на причините за конфликти в организациите, при избора на най-подходящите стратегии и методи за управление на конфликтите, при регулиране или разрешаване на вече проявените в техните фирми конфликти.

В четвърта глава се акцентира върху конфликтологичната култура в бизнес организациите. Аргументира се ролята ѝ на ключов фактор за оцеляването и развитието на организациите в дългосрочна перспектива. Представени са авторова методология и методика за профилактика и разрешаване на конфликти в организациите в условия на криза. Направен е анализ на състоянието на конфликтологичната култура в българската бизнес среда. Доказана е необходимостта от обучение на мениджъри, работници и сътрудници в бизнес организациите за надграждане на тяхната конфликтологична култура. Представени са различни авторски методики за обучение, както и ключови направления на антикризисни стратегии на организациите за оцеляване и развитие в съвременната конфликтна бизнес среда.

Монографичното изследване е успешен опит да бъде хвърлен мост между постиженията на съвременната световна наука и практика за управление и разрешаване на социални конфликти в организациите и българската обществена практика. Това е поредна стъпка в преговорите за сключването на конвенция между българската наука, практика и образование по отношение на основния изследователски въпрос – как ефективно да бъде реализиран този така желан трансфер.

1.2. Димитров Кирил, Ивайло Иванов, Марин Гешков. Прокламираната фирмена култура във виртуалното пространство – тенденции и предизвикателства. София, Издателски комплекс – УНСС, 2018, ISBN 978-619-232-134-5.

В монографията е изследван въпросът за формулирането и разкриването на декларираната фирмена култура във виртуалното пространство сред компаниите членки на осем местни (в България) работодателски организации. Същността на въпроса, наред с тенденциите и предизвикателствата в развитието, са особено актуални за българската бизнес практика, особено като се има предвид широкото навлизане на информационните технологии в света на бизнеса и присъствието на чуждестранни „играчи“ на местния пазар под различни форми благодарение на глобализацията. По този начин добиват контури съвременните тенденции при представянето на задаваната от основателите на бизнеса (на по-късен етап променяна от организационните лидери) специфична официална култура в контекста на културното разнообразие при осъществяването на стратегическия мениджмънт в компаниите, функционирането на връзката „култура – стратегия“, особеностите на организационните реализации на различните културални равнища и други фактори. Представени са и основните подходи и предизвикателства пред създаването и разкриването на най-широко използваните елементи на оповестената фирмена култура, като са отправени препоръки към мениджърите в бизнес организациите. Фактически монографията е оформена в три раздела. Първият е посветен на теоретичното проучване на проблематиката. Формулирани са отправните точки в проучването на прокламираната организационна култура. Аргументирана е тезата, че тя е фактор при формирането и изразяването на официалния образ на бизнес организациите, систематизирани са модерните подходи при формулирането на мисията, визията и кредото на съвременните бизнес организации, изяснени са особеностите на културалните проявления във виртуалното пространство, изведени са особеностите на обявената култура при стартът компаниите, представени са знанията за тази култура на бизнес организациите като атрибут на професионалното програмиране на студентите в УНСС и на други заинтересовани групи. Във втория раздел е включена методологията на изследването с неговия методически инструментариум, методологическа рамка за описание на официалната организационна култура в интернет пространството, разкрити са ключови тенденции и интересни особености на развитието на компании – членове на избраните за проучване работодателски организации. В третия раздел са поместени резултатите от реализираното емпирично изследване на декларираната фирмена култура във виртуалното пространство. Анализирани са данните от едномерните разпределения

на изследваните величини, анализирани са избрани двумерни разпределения, направени са изводи от проведеното изследване и са отправени препоръки към висшите мениджъри в бизнес организациите във връзка с обекта и предмета на проведеното изследване.

2. ПУБЛИКУВАНА КНИГА НА БАЗАТА НА ЗАЩИТЕН ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“

2.1. Иванов, Ивайло. Стратегическа адаптация на системата за сигурност на доставките за отбрана. София, Издателски комплекс – УНСС, 2021, ISBN 978-619-232-449-0.

Книгата „Стратегическа адаптация на системата за сигурност на доставките за отбрана” е посветена на проблем, който е актуален през последните повече от три десетилетия в България. Става дума за проблема, свързан с необходимостта от адаптиране на системата за гарантиране на сигурността на доставките за отбрана, която съществува в България към променящите се условия в света и в страната. Изследвани са степента на изученост и разработеност на въпроса и съществуващите обществени отношения при доставките за отбрана в България. Изследването се реализира чрез прилагането на диалектичката конфликтологична парадигма. Тя е в основата на неговата теоретико-методологична постановка, изградена чрез специално разработен методологичен комплекс от подходи и методи за изследване. Водещи са организационно-правните и конфликтологичните аспекти на адаптиране на съществуващата в България система за сигурност на доставките за отбрана в контекста на протичащите и очакваните изменения във външната и вътрешната среда на системата за доставки на отбраната. Предмет на изследването са възможностите за стратегическа адаптация на тази система, в контекста на случващите се промени във външната и вътрешната среда за сигурност. Целта на изследването е да се разкрият причините и източниците, стоящи в основата на несъответствието между съществуващата система, като се предложи вариант за адаптирането ѝ към новите условия. За целта са решени четири задачи.

В първа глава на книгата са представени резултатите от извършено обзорно-аналитично проучване на степента на изученост на проблема в теорията и степента на практическата му разработеност в изменените условия след края на Студената война. Анализирани са развитието и е оценена практиката за гарантиране на сигурност на доставките за отбрана в ЕС и НАТО, както и обществените отношения при доставките за отбрана в България. Представен е извършеният институционален анализ на системата за сигурност на доставките за отбрана със съответните констатации и интерпретация на резултатите от анализа и изводи.

Във втората част е поставена теоретико-методологичната постановка на изследването. Разработена е цялостната методика на изследването. За осъществяване на изследването е приложен разработеният специален методологичен комплекс от подходи и методи за изследване и адаптиране на системата за гарантиране на сигурност на доставките за отбрана.

В трета глава се представят резултатите от анализа на системата за сигурност на доставките за отбрана в България. Анализират се съществуващата правна рамка и установените практики за взаимодействие между различните субекти в рамките на съществуващата система в България. Определено е състоянието на съвременната българска отбранителна индустрия и е анализирана практиката на осъществяване на доставките за Министерството на отбраната. Демонстрирани са резултатите от проведените правен, институционален, организационен и конфликтологичен анализ на проблема за гарантиране на сигурност на доставките за отбрана. По този начин се разкриват причините за ниската ѝ ефективност.

Четвъртата част на изследването е със синтетичен характер. В нея са представени, анализирани и интерпретирани последните постановки относно новото в политиката на Европейския съюз в областта на сигурността на доставките и новите предизвикателства пред България към момента на изследването. Направена е интерпретация на резултатите от анализа и обобщено са представени специфичните за нашата страна характеристики на проблема в изменената ситуация и са предложени научнообосновани решения. На тази основа е представен вербален модел на система за гарантиране на сигурност на доставките за отбрана в България с неговите основни характеристики и очакваните ефекти от прилагането му. Формулирани са конкретни предложения за предотвратяване на евентуални деструктивни юридически и квазиюридически конфликти при САССДО. Предложеният вербален, адаптивен, подходящ за страната модел за стратегическа адаптация на системата за сигурност на доставките за отбрана е базиран на тяхното приоритизиране и разпределение, определени са параметрите на дългосрочна политика в тази област. На основата на цялостното изследване на проблема са направени конкретни констатации и съответни препоръки.

3. ПУБЛИКУВАНО УЧЕБНО ПОМАГАЛО

3.1. Иванов, Ивайло. Конфликти на бизнес организацията. София, Издателски комплекс – УНСС, 2021, ISBN 978-619-232-499-5.

Учебното помагало “Конфликти на бизнес организацията“ е предназначено да подпомогне бъдещите икономисти и мениджъри да осмислят, че конфликтите се превръщат в норма на живота, неразделна и незаобиколима част от него. Помагалото представя минимален работещ арсенал от инструменти за изучаването (проучването) на заобикалящите съвременния мениджър, икономист и специалист конфликти. Използването на подобен арсенал от инструменти съществено подобрява резултатите от дейността на всяка заинтересована страна, на всеки мениджър или служител. Както по отношение на конкретната длъжност, която изпълняват, така и по отношение на реализацията им като личности (част от човешкия капитал на съответната организация, в която работят). Помагалото цели изграждане на специфично конкурентно преимущество, добавящо съществена стойност както за хората, така и за организациите им. Развива специфична управленска култура наред с уменията самостоятелно да се проучват, оценяват, анализират и разрешават конфликти. Предлага синтезиран „Речник на използваните основни термини в конфликтологията“. В помагалото се разкриват: същността на конфликтологията като наука; възникването, развитието и връзката на конфликтологичното познание с останалите управленски науки; същността на конфликта; видовете, функциите, формите на проявление и причините за конфликтите в бизнес организациите; процеса на тяхното управление и разрешаване; същността и структурата, подходите и методите на научното конфликтологично изследване; същността и методите на конфликтологичния анализ; стратегиите за управление и разрешаване на конфликти; методите за анализ на конфликтите и конфликтното поведение, както и с методите за управление и разрешаване на конфликти. Помагалото допринася за актуализиране на обучението на студентите в бакалавърска и магистърска степен в направленията „Икономика“ и „Администрация и управление“ в посока създаване на знания и натрупване на умения за адекватно управление и разрешаване на конфликти в организациите. То се опира освен на класическото и постмодерното разбиране за социалните конфликти и на конфликтологично-синергетичната парадигма. Именно в тяхното интерпретиране и практическо приложение се проявяват претенциите му за принос в развитието на конфликтологичното научно познание в България.

4. УЧАСТИЕ В КОЛЕКТИВНИ МОНОГРАФИИ

4.1. Ivanov, Ivaylo. Economic conditions for the functioning of LPS in Bulgaria and Political conditions for the functioning of LPS in Bulgaria. In: “Local production systems in countries in and outside the EU: from theory to practice”, Sofia, Bulgaria, 2014, ISBN 978-954-644-720-3.

В тази част на колективната монография са разгледани икономическите и политическите условия, в които функционират и се развиват локалните производствени системи в България в периода до 2013 г. Анализирани са ключови икономически индикатори – БВП на сраната, външната търговия, чуждите инвестиции, инфлацията, безработицата, външната задлъжнялост и сивата икономика. Разкрити са причините за ниското равнище на развитие на инициативите, свързани със създаването на локални производствени системи в страната. Паралелно с това са оценени и политическите фактори, пряко въздействащи върху състоянието на процесите в областта на формирането и дейността на локалните производствени системи в страната.

4.2. Ivanov, Ivaylo. Clusters and Security, In: “Regional Development, Entrepreneurship and Local Production Systems“. Banská Bystrica, Slovakia, Belianum: 2015, ISBN 978-80-557-0868-3.

В тази глава от колективната монография се защитава тезата, че клъстерите придобиват все по-голямо значение за устойчивото икономическо развитие на различните региони и държави. Доказва се логически, че ефективното функциониране и развитие на клъстерите придобиват все по-голямо значение за реализиране на оптимална сигурност (като качествена характеристика на системите) за всички заинтересовани страни. Обоснована е необходимостта от изследване на връзката „клъстери – сигурност“ в контекста на фундаменталната роля на инфраструктурата в съвременните общества. Изяснена е връзката „клъстери – критична инфраструктура – сигурност“. Аргументирана е необходимостта от въвеждането на понятието „критична клъстерна инфраструктура“. Предложен е модел на публично-частно партньорство за гарантирането на защитата на критичната клъстерна инфраструктура.

4.3.Ivanov, Ivaylo. One possible methodological set of scientific research approaches to LPS. In: “Functioning of the Local Production Systems in Bulgaria, Poland and Russia – Theoretical and Economic Policy Issues“, Poland, Łódź, Łódź University Press, 2015, ISBN 978-83-7969-488-4 (P).

В публикацията се разкрива връзката на конфликта (разглеждан от синергетична гледна точка) с функционирането и развитието на социално-икономическите системи. Аргументирана е водещата роля на конфликтологията в специално структуриран комплекс от аналитични подходи за изследване на локалните производствени системи. Обосновани са необходимостта и ефектите от прилагането му, водещите аспекти и методи за реализацията му в реални обекти. На практика е предложен, апробиран в други обекти, адаптиран методологичен конфликтологично-синергетичен комплекс от подходи за изследване на локалните производствени системи.

4.4.Vitálišová, Katrina, Ivaylo Ivanov. Comparison of clusters in Bulgaria and Slovakia. In: Čapková S. et al. 2018. “Local Production Systems in Regional Economies”. Belianum: Banská Bystrica, ISBN 978-80-557-1375-5.

Тази глава на колективната монография е посветена на сравнението на структурата и функционирането на клъстерите в България и в Словашката република. В нея се идентифицират съществуващите форми на клъстери под формата на локални производствени системи и в двете страни. Анализира се развитието на клъстерите и се оценява състоянието им към момента на провеждане на изследването. Основната област на анализ са структурата на клъстерите (брой, местоположение) и полето им на специализация. Въз основа на резултатите от анализа и сравнението се идентифицират най-важните въпроси, които трябва да бъдат решени, за да се постигне развитие на клъстерите и в двете страни. Конкретно за България е направен кратък исторически анализ на създаването на клъстерите в страната, идентифицирани са действащите клъстери у нас и са направени констатации, изводи и препоръки относно състоянието и бъдещото им развитие.

5. СТУДИИ, ПУБЛИКУВАНИ В НЕРЕФЕРИРАНИ СПИСАНИЯ С НАУЧНО РЕЦЕНЗИРАНЕ ИЛИ ПУБЛИКУВАНИ В РЕДАКТИРАНИ КОЛЕКТИВНИ ТОМОВЕ

5.1. Иванов, Ивайло. Стратегическа адаптация на системата за сигурност на доставките за отбрана. Том № 4 на сборник „Докторантски етюди“, издаден по Проект BG051PO001/ 07/03.03-02/71 “Докторантурата – инструмент за формиране на иновативен научен потенциал в България“. София, Авангард Прима, 2010, с. 298 – 327, ISBN: 978-954-323-732-6.

Студията представлява авторефератът на дисертационния труд на автора и представя основните му характеристики. Подробна информация за дисертационното изследване може да бъде получена от публикация №2 в настоящите резюмета: – „Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

5.2. Дракалиева, Петя, Ивайло Иванов. Съвременната концепция за защитата на критичната инфраструктура: генезис, цели, методология, проблемни зони. Сборник с резултати от изследването по проект „Защита на критичната инфраструктура в ЕС и България – икономически и организационни аспекти“ – НИД 21.03-12/2008. София, УИ “Стопанство“, 2010, с. 12 – 35, ISBN 978-954-644-177-5.

В студията се представят резултатите от мащабно изследване на актуалната към дадения исторически момент концепция за защитата на критичната инфраструктура. Анализирани са генезисът на понятието и концепцията за защитата на критичната инфраструктура. Дефинирани са основните идеи и понятия – критична инфраструктура, заплахата, уязвимост, риск. Изяснени са схващанията, целите и методологията на защитата на критичната инфраструктура. Дадено е определение на критичната инфраструктура. Обобщени са подходите за идентифицирането ѝ, както и присъщите на отделните инфраструктури взаимозависимости. Посочени са основополагащите направления за защита на критичната инфраструктура и развитието на науката и практиката в изследваната област. Поставен в българската наука е въпросът за приемането, адаптирането и прилагането на концепцията „Гражданско планиране за извънредни ситуации“ (Civil Emergency Planning – CEP). Обоснована е приложимостта на този подход за България, като концептуално е изяснено фундаменталното значение, което има схващането за необходимостта от прилагане на подхода „защита от всички заплахи“ (all-hazards approach). Синтезирана и адаптирана за българските условия е основната идея на този подход, а именно че планирането на мерките за извънредни ситуации (от всякакъв

характер) се основава на възможните последици, в случай че се реализира дадена уязвимост. Очертани са проблемните полета и направления за развитие в изследваната проблемна област.

5.3.Иванов, Ивайло, И. Панталеева, Л. Варамезов, С. Найденов, Й. Иванов, Е. Николов, Я. Станев, П. Биолчева, С. Калпачев, И. Костов, Б. Боев, А. Сабри, К. Вранчев, Б. Вранчев, Д. Николова. Изследване на отношението към предприемачеството и нагласата за стартиране на собствен бизнес на студентите от СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, УНСС – София и ИУ – Варна. В: Алманах на научните изследвания. Том 29. 2021. Академично издателство „Ценов“ – Свищов, ISSN 1312-38152021.

Студията е посветена на актуален проблем – заетостта на младите хора, насърчаване на предприемачеството, успоредно с придобиване на икономически знания в хода на тяхното обучение в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“. Обектът на изследване са студентите от СА „Д.А. Ценов“ – Свищов, УНСС – София и ИУ – Варна, а предметът на изследване е тяхното предприемаческо поведение. Целта е емпирично да се проучат и установят съвременните измерения на предприемаческото поведение на студентите, попаднали в извадката на изследването. Защитената теза на изследването е, че повишаването на съответствието между наличното и необходимото предприемаческо поведение на студентите може да стане на основата на идентифициране на параметрите на предприемаческите им намерения и поведение и създаването на адекватна образователна среда, стимулираща предприемаческата им активност. За целта е проучено мнението на студентите, установени са основните параметри на предприемаческите им намерения и поведение и са разкрити пречките и възможностите за стимулиране на предприемаческото поведение и активност на младите хора в България. В резултат е установена степента на познанията в областта на стартирането и управлението на собствен бизнес сред изследваната съвкупност, предприемаческите ѝ нагласи и намерения и влиянието на обкръжаващата среда в посока потискане или реализация на предприемаческото поведение.

6. СТАТИИ И ДОКЛАДИ, ПУБЛИКУВАНИ В НЕРЕФЕРИРАНИ СПИСАНИЯ С НАУЧНО РЕЦЕНЗИРАНЕ ИЛИ ПУБЛИКУВАНИ В РЕДАКТИРАНИ КОЛЕКТИВНИ ТОМОВЕ

6.1.Иванов, Ивайло. Стратегията „ЕС 2020“ и адаптирането на системата за сигурност на доставките за отбрана в България. Сборник с доклади от Трета национална научна конференция за докторанти по стопански науки и управление на тема: „Стратегията 2020 на Европейския съюз и поведение на институциите и икономическите субекти“, 29.04. 2010 г., София, Авангард Прима, 2010, ISBN 978-954-323-726-5.

В доклада се идентифицират промените, които стратегията „Европа 2020“ налага по отношение на европейската политика за сигурност и отбрана (ОЕПСО) в частта ѝ, свързана с политиките за изграждането на по-силна и по-конкурентоспособна европейска промишленост за отбрана и сигурността на отбранителните доставки в ЕС. Анализирани са влиянието на промените върху възможностите за разрешаване на проблемите на българската отбранително-технологична и индустриална база, от една страна, а от друга, въздействието върху проблема за стратегическата адаптация на съществуващата в България система за гарантиране на сигурността на доставките за отбрана.

6.2.Иванов, Ивайло. Обективното и субективното при осигуряването на доставките за отбраната. Сборник с доклади от Юбилейна научна конференция на тема: „Актуални проблеми на икономиката на отбраната и сигурността“, 18.11.2010 г. София, УИ “Стопанство”, 2010 (с. 314 – 324), ISBN 978-954-644-166-9.

В доклада се разглеждат вижданията на автора и резултатите от неговите изследвания, проведени във и със подкрепата на катедра „Национална и регионална сигурност“ през годините, предшестващи публикацията. Накратко са представени изследванията „Търговия с оръжие и икономически растеж на България“, „Конфликти при трансформацията на ВПК на България“ и „Стратегическа адаптация на системата за сигурност на доставките за отбрана“ с техните констатации, изводи и препоръки. Изяснена е логическата последователност, надграждането и приемствеността в изследванията. Доказва се защо българската отбранителна индустрия не би могла да играе ролята, която е имала в миналото за задоволяване на отбранителните потребности на страната.

6.3. Иванов, Ивайло. За някои от основните проблеми пред институционалното изграждане на българската система за управление при кризи. Сборник с доклади от Международна научна конференция на тема: „Управление при кризи (международно коопериране, хуманитарна помощ и реакция при кризи)“, УНСС, 01.12.2011г. София, Издателски комплекс – УНСС, 2012, ISBN 978-954-644-335-9.

Разкриват се вижданията на автора за някои от основните проблеми пред институционалното изграждане на българската система за управление при кризи като цяло и в частност на един от основни ѝ елементи – подсистемата за гарантирането на сигурността на доставките за отбрана и при преодоляване на граждански извънредни ситуации (кризи). Идентифицирани са причините и източниците на проблемите, стоящи в основата на несъответствието между съществуващата в България система за гарантирането на сигурността на доставките и реалните потребности на обществото, държавата и бизнеса в условията на кризи. Доказва се, че ниската ефективност на по онова време функциониращата система за управление при кризи, особено в подсистемата за гарантиране на сигурност на доставките, се дължи на нерешени концептуални и най-вече организационно-правни проблеми. Тази неефективност наред с неотчитането на факторите на външната и вътрешната ѝ среда водят до невъзможността системата да бъде институционално изградена, да функционира и да се развива оптимално. Изяснени са преди всичко откритите въпроси пред правната регламентация на обществените отношения в засегнатата област. Аргументирано е защитена тезата, че изграждането на съвременна система за управление при кризи на една страна може да се реализира само ако адекватно се решат два ключови въпроса – гарантиране на сигурност на доставките и защита на критичната инфраструктура.

6.4. Иванов, Ивайло. Конфликти при гарантирането на сигурността на доставките като проблем на инфраструктурата и сигурността. – Конфликтология и съвременност, бр. 1 (4), София, 2009, ISSN 1313-0366.

Разгледани са проблемите, свързани със сигурността на доставките, критичните за обществото инфраструктури, сигурността и релациите между тях. Определени са основните направления, в които се генерират противоречията и конфликтите при осъществяването на дейността по осигуряването на инфраструктурите с необходимите за функционирането им доставки в съвременни условия. Фокусът е върху съществуващата връзка между сигурността на доставките, инфраструктурите и сигурността в контекста на съществуващи практически проблеми, противоречия и конфликти. Изяснени са причините, поради които икономическият компонент на

сигурността се превръща от допълващ във водещ в съвременното ни. Дадени са доказателства защо в приоритет се превръща не толкова реализирането на отбранителния аспект на сигурността, колкото аспектът, касаещ гражданската сигурност при защитата и подготовката за бедствия и аварии с природен и техногенен характер.

6.5. Иванов, Ивайло. Конфликтологичният подход при изследването на социално-икономическите системи. Сборник с доклади от Юбилейна международна научна конференция на тема „50 години катедра „Икономика и стопанско управление“ (ХТМУ), София, 03.06.2013 г., Academic Publications LTD, 2013, ISBN 978-954-2940-12-8.

В доклада се разглеждат въпросите, свързани със същността на науката конфликтология, нейните познавателни способности и капацитета на конфликтологичния подход за изследване на социално-икономическите системи. Разкрива се връзката между конфликтологията и социалната синергетика. Определени са ролята и мястото на конфликтологичния подход в търсенето на решения на съвременните социални и икономически проблеми.

6.6. Ivanov, Ivaylo. Non-judicial Methods for Resolving Economic Conflicts. Trakia Journal of Sciences, Volume 11, Suppl. 1, 2013 (p. 428 – 433), ISSN 1313-7069.

Издига се тезата, че различните юридически и квазиюридически методи за своевременно предотвратяване, регулиране и разрешаване на икономически конфликти не са достатъчно застъпени в изследванията и практиката в България. В статията са представени виждания по засегнатите въпроси за предпоставките за икономически конфликти. Предложени са схеми за тяхното юридическо разрешаване или разрешаване чрез квазиюридическите методи – преговори, медиация, арбитраж и други. Що се отнася до възможностите за използване особено на квазиюридически методи, се обръща специално внимание на необходимостта от по-нататъшни изследвания. Изследвания както върху съществуващия инструментариум, така и върху различните възможности за неговото бъдещо развитие в специфичната българска среда и условия.

6.7. Иванов, Ивайло. Управление на индустриалното предприятие при извънредни ситуации. Сборник с доклади от XI международна научна конференция на тема: „Мениджмънт и инженеринг 13“. Книга 1, ТУ – София, Созопол, 23 – 26.06.2013 г. София, (с. 196 – 204), ISSN 1310-3946 и ISSN 1314-6327.

Засегнати са проблемите, свързани със сигурността на промишленото предприятие, реакциите му при извънредни ситуации, сигурността на индустриалните

доставки и проблемите с критичната индустриална инфраструктура. Определени са основните тенденции, съвременните характеристики на средата за функциониране и развитие на българските индустриални предприятия, същността на извънредните ситуации и тяхното отношение към сигурността на нашето общество. Изтъква се значението на „подхода за всички опасности“ (all hazards approach) и концепцията за гражданско аварийно планиране (Civil Emergency Planning concept) за решаване на разкритите от анализа проблеми.

6.8. Иванов, Ивайло. Българската отбранителна технологична и промишлена база (съвременни проблеми пред функционирането и развитието ѝ). Сборник с доклади от Юбилейна международна научна конференция 60 години катедра „Икономика и управление на индустрията“ на тема: „Перспективи пред индустриалния бизнес“ (ИУ – Варна), Варна, 06 – 07.12.2013 г., Издателство „Ико-консулт“, 2013, ISBN 978-954-8235-09-9.

В доклада се представят актуалните към момента на изследването виждания за основните съпътстващи функционирането и развитието на съвременната българска отбранително-технологична и промишлена база проблеми. Световните тенденции, историята и настоящите проблеми пред българската отбранително-технологична и промишлена база също са засегнати. Изясняват се причините за тях и се дават общи насоки за търсенето на тяхното решение. Направено е важно терминологично уточнение – даден е отговор на въпроса „Защо следва да се използва понятието отбранително-технологична и промишлена база, а не отбранителна индустрия?“. Анализирани са приносът на българската отбранително-технологична и индустриална база в общия износ на България. Засегнат е въпросът за текущото състояние и възможности на съществуващата българска отбранително-технологична и индустриална база за изпълнение на задачи, свързани с гарантирането на сигурност на доставките за отбрана.

6.9. Иванов, Ивайло. Локални производствени системи и сигурност. Сборник с доклади от Международна научна конференция на тема: „Глобализъм, регионализъм и сигурност“ (УНСС), Равда, 19 – 21.09.2013 г., София, Издателски комплекс – УНСС, 2013, ISBN 978-954-644-564-3.

В доклада са представени виждания за същността и ролята на локалните производствени системи в съвременни условия. Твърди се, че локалните производствени системи придобиват все по-голямо значение както за устойчивото икономическо развитие на регионите и държавите, така и за тяхната сигурност, най-вече в нейните

икономически и социални измерения. Изследвана е връзката „кълстери – сигурност“ в контекста на фундаменталната роля на инфраструктурата в съвременните общества.

6.10. Иванов, Ивайло. Създаване на система за сигурност на доставките от индустрията при извънредни ситуации. Сборник с доклади от XIV научно-практическа конференция на тема: „Предпоставки и възможности за индустриален растеж в България“ (УНСС), Равда, 04 – 05.10.2013 г., София, Издателски комплекс – УНСС, 2013. ISBN 978-954-644-494-3.

В доклада е обоснована нуждата от създаването в България на национална система за гарантирането на сигурността на доставките от националната индустрия при граждански извънредни ситуации. Маркирани са проблемите от научно и от практическо естество, свързани с разработването на подобна система, изяснени са параметрите на средата, които имат пряко отношение към изграждането ѝ. Твърди се, че създаването на такава работеща система за реакция на индустрията в извънредни ситуации е от жизненоважно значение както за оптималното функциониране на обществото, така и за съхраняване на дейността на предприятията и минимизиране на негативите, които те понасят, изпълнявайки ролята си на доставчици, част от критичната индустриална инфраструктура. Представен е научнообоснован вербален модел на система за гарантиране на сигурност на доставките от индустрията, който в оптимална степен отчита особеностите на средата в България и интересите на държавните институции и индустриалния бизнес.

6.11. Иванов, Ивайло. Управление на промяната и риска в съвременните бизнес организации. Сборник с доклади от Международна научна конференция на тема: „Мениджмънт на промяната“ (АПИУИ и Русенски университет „Ангел Кънчев“ – Старозагорски минерални бани), Старозагорски минерални бани, 11 – 13.04.2014 г., Издателство PRIMAX, 2014, ISBN 978-954-8675-82-6.

Разкрита е връзката между управлението на промените и управлението на риска. Изяснени са ролята на конфликтите, противоречията и рисковете по отношение на управлението на промените. Посочени са различни възможни подходи за изследване на предприятията (системният, ситуационният и конфликтологичният подход) и тяхната връзка с управлението на промените и управлението на риска. Изяснено е значението на управлението на жизнения цикъл на предприятието за неговата сигурност, функциониране и бъдещо развитие.

6.12. Иванов, Ивайло. Нуждата от управление на рисковете в българските бизнес организации. Сборник с доклади от Международна научна конференция на тема: „Икономика и управление в турбулентна бизнес среда“ (ХТМУ), София, 06.06.2014 г., София, Academic Publications LTD, 2014, ISBN 978-954-2940-19-7.

В доклада се разкриват въпроси, свързани със същността на съвременното управление на риска. Анализират се взаимовръзките между триадата термини „заплаха – уязвимост – риск“, от една страна, и от друга – релациите между „безопасност – сигурност на предприятието – управление на риска“ заедно с планирането на непрекъсваемостта на бизнеса. Изтъква се необходимостта от прилагане на съвременни практики за управление на риска в българските предприятия особено във времена на турбуленции и нестабилност. Предложени са различни възможни подходи за създаване на система за управление на риска в предприятието на базата на холистичния и редуционисткия подход и тяхното взаимодействие.

6.13. Иванов, Ивайло. Управление на непрекъсваемостта на бизнеса в българските индустриални предприятия. Сборник с доклади от XII международна научна конференция на тема: „Мениджмънт и инженеринг’14“, Книга 1. ТУ – София, Созопол, 22 – 25.06.2014 г., София 2014, ISSN 1310-3946 и ISSN 1314-6327.

В доклада се поставят на обсъждане проблеми, свързани със същността на съвременното управление на непрекъсваемостта на бизнеса. Разкриват се отделни аспекти на тяхното историческо развитие. Поставят се акценти върху взаимовръзките между управлението на непрекъсваемостта на бизнеса, от една страна, и планирането на непрекъсваемостта на бизнеса, управлението на кризи, управлението на риска и сигурността на предприятието, от друга. Изтъква се необходимостта от съвременно внедряване на практики за управление на непрекъсваемостта на бизнеса в българските индустриални предприятия, особено в областта на организационно представяне.

6.14. Иванов, Ивайло. Държавна икономическа политика в български условия – реалност или обективна необходимост. Сборник с доклади от X международна научноприложна конференция на тема: „Икономика и мениджмънт на иновациите – съвременни теории и практики“, ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ - Варна, издателство „ЛАРГО СИТИ“, 2014, ISBN 978-619-7026-08-5.

В доклада е направена авторова интерпретация на същността на понятията „обща икономическа политика“, „държавна икономическа политика“ и „държавно регулиране“, техните взаимовръзки и взаимозависимости. Изяснено е реалното състояние и

доминиращите разбирания в България по повод създаването и провеждането на системна, целенасочена и адекватна на настоящите икономически условия държавна икономическа политика. На основата на експертна оценка са представени виждания за разбирането и прилагането на постановките за държавната икономическа политика на институционално ниво в България. Защитена е тезата, че именно на това ниво се крие коренът на множество проблеми в икономическата сфера.

6.15. Ivanov, Ivaylo. Critical Infrastructure Protection and the Local Production Systems. In: Local Production Systems and Regional Economic Development, IEIE SB RAS Publishing, 2014, ISBN 978-5-89665-277-9.

В публикацията се засягат въпроси, свързани с изясняване на базовата концепция за критичната инфраструктура, с нейната идентификация и връзката ѝ с локалните производствени системи по отношение на тяхната сигурност и роля в съвременната икономика. Поставен е въпросът за приемането, адаптирането и прилагането на концепцията „Гражданско планиране за извънредни ситуации” (Civil Emergency Planning – CEP). Обоснована е приложимостта на този подход при изследването на локалните производствени системи. Концептуално е изяснено фундаменталното значение, което има схващането за необходимостта от прилагане на подхода „защита от всички заплахи” (all-hazards approach). Синтезирана и адаптирана за български условия е основната идея на този подход, а именно че планирането на мерките за извънредни ситуации (от всякакъв характер) се основава на възможните последици, в случай че се реализира дадена уязвимост. Дефинирана е връзката „кълстери – критична инфраструктура – сигурност“. Аргументирана е необходимостта от въвеждането на понятието „критична кълстерна инфраструктура“ в контекста на значимата роля на локалните производствени системи за социално-икономическото развитие на страните.

6.16. Ivanov, Ivaylo. Public-private Partnership for Critical Industrial Infrastructure Protection: Basic Issues and the Case of Bulgaria, Economic Alternatives, Issue: 3, 2014, (pp. 71 – 82), ISSN 1312-7462.

Предмет на изследване на статията е възможната роля на публично-частното партньорство (ПЧП) в защитата на критичната индустриална инфраструктура. Засягат се следните основни въпроси – същността на индустриалната критична инфраструктура, аргументацията на необходимостта от прилагане на публично-частно партньорство в търсенето на варианти на нейната защита, и се очертават някои основни проблемни

области пред реализирането на такъв подход. Издигната е тезата, че защитата на критичната индустриална инфраструктура в България не може да бъде реализирана, ако не се прилагат подходящи съвременни практики и механизми. Наред с това тази защита продължава да не отчита ограниченията на държавата в пазарна среда да оказва пряко въздействие върху стопанските субекти дори когато са ангажирани със сигурността. Защитата на критичната индустриална инфраструктура е един от аспектите на гарантирането на сигурността на българските граждани и територия. Като такъв неговото значение ще се увеличава в бъдеще. От една страна, поради динамичните промени в средата за сигурност, а от друга – поради коренно променената структура на собственост в България. Прогнозира се, че различните аспекти и измерения на засегнатия в статията проблем с течение на времето обективно ще се превърнат във фактор, който не може да бъде заобиколен и който силно ще повлияе на формирането на съвременната българска индустриална политика – при условие че са налице визия и воля за осигуряване на дългосрочния индустриален капацитет на България.

6.17. Иванов, Ивайло. Правни проблеми при възлагането на военновременни задачи на българската отбранително-технологична и индустриална база. Юбилейна научна конференция на тема: „Проблеми на законодателството и правоприлагането, свързани с развитието на бизнеса в Република България и Европа“, 21.11. 2014 г., София, Издателски комплекс – УНСС, 2015. Том 1, ISBN 978-954-644-738-8.

В доклада се засягат въпросите, свързани с правните проблеми в регламентацията на обществените отношения по повод реализацията на военновременни задачи от частноправни стопански субекти, най-вече от българската отбранително-технологична и индустриална база. Твърди се, че механизмите на взаимодействие на държавата с икономическите субекти с възложени военновременни задачи не са адаптирани към изменилите се икономически условия в страната. Анализира се вероятността за ефективно сработване на тези механизми в условията на извънредни ситуации с военен характер. Очертани са ключови въпроси и са предложени варианти на отговори, преди всичко поради обективната нужда да се намали рискът при евентуално настъпване на извънредни събития. Определен е основният риск – държавата да не може да гарантира нужните ѝ за отбрана доставки от фирмите, ангажирани в процеса. Отправени са аргументирани предложения как съществуващата нормативна уредба следва да се адаптира към изменените условия.

6.18. Гилина, Надя, Ивайло Иванов. Транзакционните разходи при сделка с жилищна недвижима собственост в България. Сборник с доклади от XIII международна научна конференция на тема: „Мениджмънт и инженеринг’ 15“. Книга 2, ТУ – София, Созопол, 22 – 25.06.2015 г., ISSN 1310-3946 и ISSN 1314-6327.

Разбирането за ролята и спецификата на транзакционните разходи в контекста на националното стопанство като цяло е невъзможно, без да се обърне внимание на техните микроаспекти. Създаването на ефективни институционални условия и среда, облекчаващи взаимодействието между контрагентите, в т.ч. и на пазара на жилищна недвижима собственост, цели снижаване на транзакционните разходи при реализацията на съответните пазарни взаимодействия.

Целта на доклада е да представи резултатите от проведено изследване за количествено определяне на величината на транзакционните разходи при стандартна сделка с жилищна недвижима собственост. Обект на изследването е отделната сделка (технологията на реализация на отношенията на собственост), която генерира транзакционни разходи и зависи от определени институционални условия – правила и норми. Предмет на изследване са взаимодействията и отношенията на стопанските агенти от различните нива, включени в специфичната институционална структура на пазара на недвижима собственост – институционални съглашения (агенции за недвижими имоти) и индивид (купувач/продавач).

6.19. Zhelev, Paskal, Ivaylo Ivanov. Clusters as an instrument of regional industrial policy in Bulgaria. In: “Local Production Systems: Analysis and Forecasting of Regional Economic Development”, IEIE SB RAS Publishing, 2015, ISBN 978-5-89665-295-3.

В статията се разглеждат въпроси непосредствено свързани с популяризирането на концепцията за клъстерите от М. Портър след 1990 г. и разпространението на инициативите за създаването и развитието на клъстери по целия свят. Защишава се тезата, че клъстерите до голяма степен продължават да са основен двигател на иновациите, регионалните и съответно националните конкурентни предимства и повишената производителност. Изяснена е отредената им важна роля в почти всяка индустриална политика и стратегия за икономическо развитие. Основната цел на статията е да представи и оцени клъстерните инициативи, прилагани в България в годините на преход към пазарна икономика и пълноправно членство в ЕС. Твърди се и логически и емпирично се доказва, че клъстерният подход не е бил ефективно използван в индустриалната политика на страната за насърчаване на националната индустриална конкурентоспособност. Определя се ролята на клъстерния подход при евентуалното

създаване на оперативна национална индустриална политика. Подобна политика ще изисква ефективна подкрепа на експортно ориентирани и иновативни клъстери с висок конкурентен потенциал. Статията завършва с политически препоръки за подобряване на ефективността на насърчаването на клъстерите и превръщането им в основен инструмент на индустриалната политика в България.

6.20. Иванов, Ивайло. Обучението по конфликтология в катедра „Индустириален бизнес“, УНСС – настояще и перспективи. Сборник с доклади от Международна научна конференция на тема: „Посткризисно управление в бизнеса“, 27.11.2015г., София, Academic Publications LTD, 2015. Том 1, ISBN 978-954-2940-18-0.

В доклада е аргументирана значимостта на дисциплината „Конфликтология“ за обучението на студенти в ОКС „бакалавър“ в специалност „Индустириален бизнес“ в УНСС – София, състоянието и бъдещите намерения за развитие на обучението по конфликтология в катедра „Индустириален бизнес“. Новото в засегнатото направление е постепенното преместване на акцента от общата към икономическата и индустриалната конфликтология. Разглеждат се и все по-широко и задълбочено прилаганите нови методи на преподаване, доказали пригодността си по-модерни практики, като проблемни лекции; дискусии; казуси; практическо обучение в конкретни обекти и др. По този начин се създават още по-добри предпоставки за преминаване от традиционно (класическо) към проблемно обучение или „обучение в действие“. Открояват се подходящите форми и методи на обучение по време на лекциите по дисциплината „Конфликтология“, осигуряващи мотивационни нагласи, интерес и активност у студентите.

6.21. Иванов, Ивайло. Реструктуризация оборонной индустрии в Болгарии в конце XX и начале XXI века (конфликтологический хозяйственно-исторический очерк). Международной научной студенческой конференции по экономике, политике и менеджменту, г. София, Республика Болгария, 27 – 29 апреля 2015 года, София, Издателски комплекс – УНСС, 2016, ISBN 978-954-644-851-4.

В изложението е представен кратък исторически очерк за създаването на съвременната отбранителна индустрия в България. Описани са политическите промени в края на 80-те и началото на 90-те години в страната, саморазпускането на Варшавския договор, разпадането на СИВ и стопанската криза, свързана с тези процеси. Описан е преходът към пазарна икономика в България. Анализирани са отраженията, които оказват промените върху развитието и на българската отбранителна индустрия. Посочени са новите условия на преход към пазарно стопанство, подчинено на пазарните механизми.

Разкрити са причините за изпадането на българската отбранителна индустрия в дълбока криза – структурна, пазарна, ресурсна, кадрова, финансова, научно-техническа. Идентифицирани са основните типове конфликти в сектора, провокирани от кризата.

6.22. Иванов, Ивайло. Рефлексия върху конфликтологично изследване на тема „Конфликти при трансформацията на ВПК (военнопромишления комплекс) на България“. Сборник с доклади от Международна научна конференция на тема: „Обучението и изследванията по икономика на отбраната и сигурността – настояще и бъдеще, гр. София, 10.11.2015 г., София, Издателски комплекс – УНСС, 2016, ISBN 978-954-644-897-2.

В доклада е направена ретроспекция на степента на събдяване на прогнозите и потвърждаването на направените констатации, изводи и препоръки в резултат на синхронен и диахронен анализ в изследване от 2005 г. на тема „Конфликти при трансформацията на ВПК (военнопромишления комплекс) на България“. Прилагането на конфликтологичния подход като водещ дава възможност за нов поглед върху процесите, протекли в системата на Военнопромишления комплекс (ВПК) във всички фази от жизнения ѝ цикъл. Доказва се тезата, че разрушаването на системата на ВПК е предопределено от сблъсъка на интересите на външни фактори, свързани със световните пазари на специална продукция, а българската страна не е реагирала адекватно на конфликта между различните икономически и политически субекти вътре и извън страната. Това се е проявило в неадекватната, противоречива, несистемна и непоследователна държавна политика по отношение на отрасъла. С постигането на основната изследователска цел и решаването на поставените задачи са разкрити причините, довели до текущото състояние на отрасъла. Направени са конкретни констатации, изводи и препоръки, очертани са проблемите и пътищата за тяхното разрешаване.

6.23. Иванов, Ивайло. Обучението по индустриална икономика в УНСС – София, Сборник с доклади от Международна научна конференция на тема: „Предизвикателства пред индустриалния растеж в България“, 14.10.2018 г., София, Издателски комплекс – УНСС, 2018, ISBN 978-619-7009-12-5.

Аргументирана е значимостта на дисциплината „Индустриална икономика“ за обучението на студенти в ОКС „бакалавър“ в специалност „Индустриален бизнес“ в УНСС – София. Открити са значимите промени, настъпващи в съвременната икономика и въздействието им в посока на преосмисляне и актуализиране на някои от основните

постановки, залегнали във философията на обучението по тази дисциплина. Разкрити са основните предизвикателства пред развитието ѝ, както и реалните възможности те да бъдат преодолени. Определени са факторите, влияещи върху качеството на обучение, а също така и прилаганите форми и методи в обучението. Открити са подходящите форми и методи на обучение по време на лекциите по дисциплината „Индустриална икономика“, осигуряващи мотивационни нагласи, интерес и активност у студентите.

6.24. Иванов, Ивайло. Българска отбранително-технологична и индустриална база – пет години по-късно. Сборник с доклади от Международна научна конференция на тема: „Индустриален бизнес и предприемачество – иновации в науката и практиката“, 14.11.2018 г., Издателство „Наука и икономика“, Икономически университет – Варна, 2018, ISBN 978-954-21-0982-2.

Анализирани са мащабът на производство и експортът на отбранителната и специалната продукция от България, които през последните години непрекъснато се увеличават. Установени са тенденциите и закономерностите в развитието и приноса на българската отбранително-технологична и индустриална база за икономическия ръст на страната. Интерес от практическа гледна точка представляват предизвикателствата пред функционирането и развитието на този индустриален сектор в страната ни. Определена е палитрата от възможностите и рисковете пред него. Оценени са текущите условия на специфичния и силно конкурентен международен пазар на отбранителни стоки и услуги. Идентифицирани са трудностите пред българските предприятия, които са принудени активно да се борят за присъствието си там. Същевременно те продължават да търсят адекватната си роля в националните проекти за модернизация на Въоръжените сили на Република България.

6.25. Ivanov, Ivaylo. Adapted conflict resolution model in Business Organizations. *Trakia Journal of Science*, Vol. 17, Suppl. 1, 2019, doi:10.15547/tjs.2019.s.01.087, ISSN 1313-7069 (print); ISSN 1313-3551 (online).

Разработването и внедряването на адекватна технология за управление на конфликти в бизнеса се превръщат в приоритетна задача за българските бизнес организации. Разрешаването на конфликти, като част от цялостния процес на управление на бизнес организацията, е ключов двигател за повишаване на ефективността. В статията е представен адаптиран модел за разрешаване на конфликти в бизнес организациите като цяло. По същество представлява поэтапен, описателен модел за разрешаването на конфликти въобще. Структуриран е в пет основни етапа – профилактика на конфликта;

анализ на конфликтната ситуация; изготвяне на стратегия за разрешаване на конфликта; осъществяване на стратегията за разрешаване на конфликта; анализ на следконфликтната ситуация. Този модел за разрешаване на конфликта е допълнен с алгоритъм за управление на конфликта от лидерите. Предложеният адаптиран модел за разрешаване на конфликтите понастоящем пилотно се тества в български бизнес организации от различни сектори.

6.26. Иванов, Ивайло. Синергетично-конфликтологичната парадигма и управлението на промените в съвременните бизнес организации. Сборник с доклади от Международна научна конференция „Съвременни парадигми в управлението в контекста на непрекъснатата промяна“, ХТМУ, гр. София, 29.11.2019 г., София, Academic Publications LTD, 2019, ISBN 978-954-2940-22-7.

Докладът разглежда проблемите, относно с връзката на самоорганизацията, синергетиката и управлението на промените. Обръща се внимание на перспективите, които предлага технологията за управление на промените в социално-икономическото развитие. Разкриват се същността на управлението на промяната и връзката ѝ със синергетиката и управлението на конфликти. Предложен е инструмент, чрез който помага да се идентифицират зоните на реалните и потенциалните пропуски и противоречия и който определя общи рамки на възможните крайни резултати при управлението на промяната и развитието на всяка система – матрицата „управление на комплексните промени за устойчивото развитие“. Разкрива се и значението на прилагането на синергично-конфликтологичната парадигма за дейностите по управление на промяната, както и цялостното влияние на парадигмата върху сигурността, функционирането и бъдещото развитие на съвременните бизнес организации.

6.27. Ivanov, Ivaylo. The Bulgarian Defence Technological and Industrial Base and the National Security of Bulgaria. Conference proceedings of Fifth International Scientific – Business Conference LIMEN (Leadership, Innovation, Management and Economics: Integrated Politics of Research), Graz, Austria, December 12, 2019, ISBN 978-86-80194-26-4, DOI: <https://doi.org/10.31410/LIMEN.2019>.

Българската отбранително-технологична и индустриална база (БОТИБ) има значителен принос в производството и износа на отбранителна и специална продукция от България през последните години. Целта на доклада е да представи обобщени резултати от анализа на предизвикателствата пред функционирането и развитието на

този важен за българската икономика индустриален сектор. Възможностите и рисковете за БОТИБ са очертани в две основни направления. Първият е свързан с текущата ситуация на специфичните и силно конкурентни международни пазари на отбранителни стоки и услуги, определени като високо динамични и бързо променящи се. Българските предприятия са принудени активно да се конкурират за присъствието си на тези пазари без държавна подкрепа. Второто предизвикателство пред БОТИБ са незадоволителните резултати от участието ѝ в цялостния процес на модернизация на българския сектор за сигурност. БОТИБ продължава да търси своята адекватна роля в националните проекти за модернизация на Българските въоръжени сили и МВР на Република България. Поради всички тези причини резултатите от дейността на БОТИБ през последните години допринасят косвено за националната сигурност на България. Като обобщение: установени са тенденциите и закономерностите в развитието и приноса на българската отбранително-технологична и индустриална база за икономическия ръст на страната и е предложен авторов модел за секторен анализ на отрасъла.

6.28. Иванов, Ивайло. Управление на конфликтите в българските бизнес организации – комплекс от подходи за изследване и модел за разрешаване. Сборник от Украинско-полско-българска научнопрактическа интернет конференция „Стратегически перспективи за развитие на съвременния бизнес“ (Strategiczne perspektywy rozwoju współczesnego biznesu, Ministerstwo Szkolnictwa i Nauki Ukrainy, Uniwersytet Państwowy im. Iwana Franki w Żytomierzu, Ukraina Państwowy Uniwersytet Ekonomiczny w Odessie, Ukraina Państwowa Uczelnia im. Stefana Batorego, Skierniewice, Polska Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego, Wielkie Trnowo, Bulgaria, 2020, ISBN 978-83-61467-92-2.

Успехът на всяка съвременна бизнес организация все повече зависи от способността ѝ да управлява и разрешава конфликти. Разработването и внедряването на адекватна технология за управление на конфликти в бизнеса се превръщат в приоритетна задача за българските бизнес организации. Разрешаването на конфликти, като част от цялостния процес на управление на бизнес организацията, е ключов двигател за повишаване на ефективността. В доклада се предлага за дискусия възможен методологичен набор от научноизследователски подходи към конфликтите в организацията на бизнеса. Представя се адаптиран модел за разрешаване на конфликти в бизнес организациите като цяло.

6.29. Dimitrov, Kiril, Ivaylo Ivanov. The Professed Culture of the Business Organizations in the Defense Industry in Bulgaria. What Does it Look Like? And do they Need it?. In Economic Alternatives, 2020, Issue 3, ISSN (print) 1312-7462; ISSN (online) 2367-9409.

Статията има за цел да очертае и анализира ролята, структурата и доминиращото съдържание на изповядваната организационна култура сред компаниите в отбранителната индустрия в България като съзнателен и официален израз на техните лидерски намерения в съвременната бизнес среда, уникално оправдаващи съществуването на всяка една от тях. Извършено е качествено изследване на базата на литературен преглед на академични публикации в сферата на изповядваната организационна култура. Внимателно са проучени електронните страници на целевите компании, за да се очертае практическият подход към представянето на уникалната официална култура на изследваните отбранителни предприятия. Идентифициран е сложен набор от културални атрибути, които могат да бъдат намерени на второ ниво в модела на организационна култура на Едгар Шайн. Въз основа на прегледа на литературата се очертава пресечната точка между официалните изрази на корпоративната култура и отбранителния сектор. Описани са важни нюанси в развитието на българската отбранително-технологична и индустриална база, обхващащи периода на преход към пазарна икономика и демократична политическа система в България. Проведено е проучване на признаците на културата сред членовете на българската отбранително-технологична и индустриална база. Заключение е, че тези компании предпочитат да разкриват официалните си култури по лаконичен начин, за да използват потенциалната сила и въздействие на най-популярните фирмени документи в тази област като мисия и визия или да разчитат на малък брой по-прости градивни елементи. Дават се препоръки към висшите мениджъри на българските отбранителни компании относно интелигентното и интензивно използване на елементите на официалната култура. Съставена е моментна снимка на предпочитаните атрибути на изповядваната култура сред членовете на българската отбранително-технологична и индустриална база, която дава отправна точка за техните лидерски стратегически намерения.

6.30. Иванов, Ивайло и Вяра Милушева. Конфликтите в бизнес организацията като предпоставка за бърнаут. Индустриални отношения и обществено развитие, Електронно научно списание, бр. 2/2020, с. 43 – 73, ISSN 2683-0167 (online).

Преодоляването на бърнаут е въпрос с нарастваща важност за управлението на бизнес организациите. Връзката между бърнаута и социалните конфликти в бизнес организацията е недостатъчно застъпена в научните изследвания. Целта на статията е да се представи инструментариум за изследване на професионалното прегаряне (бърнаут) и връзката му с конфликтите в бизнес организация. Тезата е, че бърнаутът в бизнес организациите може да възникне в резултат от неефективното управление на конфликтите в тях. Същевременно ситуацията на бърнаут се определя като конфликтна и едновременно с това конфликтногенна. Синдромът бърнаут представлява професионален феномен, при който последствията от проблемите в работата се пренасят и в личния живот. Факторите, които предизвикват синдрома, са: работната среда, начинът, по който се възприема, и други фактори като квалификацията, уменията, типа личност, индивидуалната предразположеност, наличието на социална подкрепа. Освен посочените фактори водещи при възникването му са преди всичко условията на работа. Състоянието на бърнаут води до влошаване на качеството на работа и повишаването на конфликтногенността в организациите. Представеният в статията подход е инструмент за диагностициране на нивото на професионално прегаряне и конфликтност на служителите. Възможността за определяне на поведението на служителите в ситуация на бърнаут и конфликти потенциално подпомага мениджърите в предприемането на набор от подходящи управленски действия. Апробиран е подход за изследване на бърнаут в бизнес организация. Адаптиран е инструментариум за диагностика на връзката между конфликти и бърнаут в бизнес организациите. Водещият подход в него се основава както на превенция, така и на преодоляване на бърнаут и справяне с породилите го конфликти и конфликтни ситуации в бизнес организациите.

6.31. Гилина, Надя и Ивайло Иванов. Собственост и конфликт. – „Недвижими имоти и бизнес“, бр. 4 (3), 2020, ISSN 2603-2759; ISSN 2603-2767 (Online).

Класически постулат в икономика е, че собствеността е ключова категория, която формира и развива стопанските отношения и е базова предпоставка за богатство и власт. В статията се разисква степента на наличие на драстични промени в същността и разбирането на категорията „собственост“ двадесет години след началото на 21 век, което има огромно практическо значение. Този въпрос в комбинация с промените в

нагласите и действията на различните стопански субекти извежда на преден план проблема за конфликтите, които се пораждат във, по повод и срещу собствеността. В статията се предлага по-различен авторов поглед към собствеността като обект, субект и предмет на социалните конфликти, които я обгръщат и които тя поражда.

6.32. Иванов, Ивайло. Конфликтите в организацията – рискове или шансове. – Стопанско управление (българско електронно научно списание), бр. 1, 2020, ISSN 2738-7399.

В доклада се обосновава нуждата от възприемането на съвременния възглед за конфликтите като закономерно явление в организационния живот. Освен негативни и разрушителни последици, конфликтът в организацията може да има и конструктивен характер. Признаването на конфликта като фактор за саморегулация и адаптиране на организацията и като източник на промяна и развитие позволява да бъде разглеждан въпросът за неговото стимулиране. Първото ни дава основание да разглеждаме конфликтите като рискове, а второто – като шансове за организацията. Защиата се гледната точка, че организацията може да оцелее само ако е гъвкава и се приспособява към непрестанните промени в средата. Напълно лишената от конфликти организация е статична и апатична и не осъзнава необходимостта от промяна. Приспособяването е възможно единствено чрез промяна, а функционалните конфликти са тези, които инициират търсенето на нови и по-добри начини за осъществяване на нещата в организацията. В този аспект определяща е зависимостта между конфликтите и организационната ефективност. Оказва се, че за да управляваме успешно рисковете в организациите, е нужно добро познаване на същността на протичащите тенденции и тези по отношение на очакваните промени. Управлението на промяната в съвременните бизнес организации е очертано като проблем със стратегическо значение за тяхното функциониране и развитие. Доказана е връзката между управлението на промяната и конфликтите. Апостериори чрез нея се доказва връзката между рисковете и конфликтите в организацията.

6.33. Иванов, Ивайло. За ползата от конфликтите в организациите. Сборник с доклади от Трети национален научен форум „Бизнесът в XXI век – България 2030. Проектиране на бъдещето: нови общества – нова икономика“, гр. София, 19 декември 2020, ISBN 978-619-232-430-8.

В доклада се представя проблемът за управлението и разрешаването на конфликтите в организациите, който заема все по-съществена част от обучението на съвременните бизнес лидери. Той се обвързва с програмите за развитие на лидерството в бизнес организациите и потребността от обучения (курсове) по управление и разрешаване на конфликти. Развитието на лидери от съвременен тип включва придобиването на познания освен по комуникация, преговори, управление и мотивация и проблематиката на справянето във и със конфликтни ситуации. Създаването на адекватна конфликтологична култура на лидера, на служителите и работниците се превръща в приоритет за всяка уважаваща себе си съвременна организация. Паралелно с това обективно се откроява и обосновава нуждата от актуализиране на обучението на студентите в бакалавърските и магистърските степени в направления „Икономика“ и „Администрация и управление“ в посока създаване на знания и натрупване на умения за адекватно управление и разрешаване на конфликти в организациите. Докладът има за цел да насочи вниманието на читателя към важността на проблема с конфликтите в организациите и ползите от тях. С утвърждаването на съвременния възглед за конфликтите е необходимо да се разбере нуждата от наличието на оптимално ниво на конфликти в организацията, което благоприятства нейното добро представяне.

6.34. Иванов, Ивайло. Методи за управление и разрешаване на конфликти в организациите. – „Индустиални отношения и обществено развитие“, бр. 1, 2021. ISSN 2683-0167 (online), НАЦИД ID № 3480.

В статията се аргументира констатацията, че през последните години се наблюдава своеобразен социален бум при възникването на конфликти на индивидуално, междуличностно, групово и междугрупово ниво, на местно, национално, регионално и глобално равнище. Статията е пореден опит да бъде хвърлен мост между постиженията на съвременната световна наука и практика за управление и разрешаване на социални конфликти в организациите и българската обществена практика. Представена е систематизация на актуалните подходи и методи за управление и разрешаване на конфликтите. Походите за разрешаване на конфликти са представени от гледна точка на критерия степен на принуда и вероятност за вземане на решения от вида „победа –

загуба“. Разкрито е съдържанието на понятията „преговори“, „помирение“, „медиация“, „арбитраж“ и „съдебно решение“. Наред с тях са представени общите характеристики на методите за решаване на колективни трудови спорове. Обосновано е прилагането на критерии за избор на алтернативни методи за разрешаване на конфликтите.

6.35. Иванов, Ивайло. Конфликти и конфликтологична култура. – „Минно дело и геология“, бр. 3 - 4/2021, ISSN 0861-5713, НАЦИД ID № 2045.

В статията се извежда на преден план проблемът за формирането и развитието на адекватна съвременна конфликтологична култура в бизнес организациите. Засягат се традиционните и съвременните възгледи за конфликтите в организациите, ролята им в организационното оцеляване и в организационната ефективност. Изяснена е връзката между ефективното управление и разрешаване на конфликти в организациите с конфликтологичната култура. Аргументирана е тезата, че формирането и развитието на ефективна конфликтологична култура на мениджъра (ръководителя – лидера) освен основа на неговите знания и умения за ефективно справяне с организационни конфликти е и база за успешното обучение на служителите как сами да се справят с тях.

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

BUSINESS FACULTY
DEPARTMENT OF INDUSTRIAL BUSINESS

A B S T R A C T S

*of
academic papers*

by Chief Assistant Professor **Ivaylo Borislavov Ivanov**, PhD
Department of Industrial Business, UNWE

*(other than the papers submitted for acquiring educational scientific degree of
"Doctor")*

Subject:

Participation in a competitive selective procedure for gaining the academic position of "**Associate Professor**"

professional field **3.8. Economics, scientific discipline of**

"Economics and Management (Industrial Economy and Conflict

Management)", promulgated in State Gazette, issue 71 of 27.08.2021

Sofia
2021

1. PUBLISHED MONOGRAPHS

1.1. Ivanov, Ivaylo. Conflict Management in Organizations. Sofia, Publishing complex – UNWE, 2021, ISBN 978-619-232-456-0.

The aim of the monograph is to serve as a handbook for management and resolution of conflicts in organizations – useful both for students and those interested in research and practice in the field. The study accomplishes the aims and tasks it sets itself through the use of the methods and methodology it has adopted. The work examines and outlines types of conflicts in organizations. The different types of conflicts have been identified in their theoretical, practical and connotation aspects. The work has proven the validity of the proposition that conflicts in organizations are quite diverse, multi-faceted and multi-layered.

The preface and the introduction of the monograph highlight the topical character of conflictology problems and the pronounced research interest of representatives of different fields of science to these issues. The work presents the sustainable quests of researchers working in the field of conflictology for theoretical knowledge not only in an economical but also in a wider social context. The need to use a sociological approach and methods of study and analysis have been substantiated.

The first chapter examines conflict related issues in organizations. It looks at the extent to which the problem of conflicts in organizations has been studied. It reviews leading publications in this country and abroad. It outlines the main theoretical perspectives as well as the latest achievements in the field. It reveals the essence of conflict as a social phenomenon, its structure, functions, mechanisms of occurrence, ways and forms of its manifestation. The focus is on specifics of conflicts in organizations and the latest available publications on the problem are reviewed.

Chapter Two treats the issue of management of conflicts in organizations. It reviews in retrospect the concepts related to the management, regulation and resolution of conflicts in organizations. It analyzes available publications and makes comments on them. It presents strategies and methods of management and resolution of conflicts in organizations.

Chapter Three discusses the causes of conflicts in organizations in times of crisis. It demonstrates the need for practical development and application of methods and methodology for conflictological research. A methodology for empirical sociological study (ESS) on the topic of “Conflicts in business organizations in Bulgaria” was developed. That part of the monograph includes the analysis and the results of the survey. The survey aims to find out the causes of conflicts in three companies – QB Ltd, NOAEE Ltd. и CDT LLC. The main causes

of conflicts in the companies were identified on the basis of the opinions of both workers and employees and those of the managers. The results of the ESS conducted in the companies referred to the current state of the business organizations and cannot be a basis for generalization about the situation in all business organizations in Bulgaria. Yet the analysis can serve as an effective tool to be used by managers when looking for solutions in dealing with the causes of conflicts in organizations, in selecting the right strategies and methods for conflict management, in regulating and resolving ongoing conflicts in their companies.

Chapter Four treats conflictology culture in business organizations. The author argues its role as a key factor for the survival and development of organizations in the long run. It presents methods and methodology, developed by the author, for prevention and resolution of conflicts in organizations at times of crisis. It analyzes the state of conflictological culture in the Bulgarian business environment. It proves the need to train managers, workers and employees in business organizations to build upon the existing conflictological culture. It presents various training methods of the author as well as key directions in anti-crisis strategies of organizations for survival and development in the modern conflict business environment.

The monograph is a successful attempt to link the achievements of science in the field and the practice of management and resolution of social conflicts in organizations and Bulgarian public practice. It is yet another step in bringing together Bulgarian science, practice and education regarding the main research question – how to effectively implement the coveted transfer of those achievements.

1.2. Ivanov, Ivaylo, Kiril Dimitrov, Marin Geshkov. Proclaimed Firm Culture in the Virtual Realm - Tendencies and Challenges. Sofia, Publishing complex – UNWE, 2021, ISBN 978-619-232-132-1.

The work deals with the question of formulating and disclosing the professed company culture in cyberspace, among the member companies of eight local (for Bulgaria) employers' organizations. The essence of that issue, together with the trends and challenges in its development, are especially relevant for Bulgarian business practice, especially given the widespread penetration of information technologies in the business world and the presence of various forms of foreign "players" on the Bulgarian market due to globalization. This elucidates current trends in the presentation of the founder-inspired (at a later stage changed by the organizational leaders), specific official culture, in the context of cultural diversity, in implementing strategic management at the organizational level, in the functioning of the

relationship "culture - strategy", with the specifics of organizational realizations at different cultural levels and other factors. The work presents the main approaches and challenges in the creation and disclosure of the most widely used elements of professed organizational culture, and gives reasonable advice to managers in business organizations. The monograph comprises three sections. The first section is dedicated to the theoretical study of the problems. It formulates the starting point in the study of the professed organizational culture; argues that culture is a factor in forming and presenting the official image of business organizations; systematizes the modern approaches in formulating the mission, vision and credo of modern business organizations; clarifies the specifics of cultural manifestations in cyberspace; outlines the specifics of professed organizational culture of start-up companies; presents knowledge on the professed culture of business organizations as an attribute of the professional development of students of UNWE and other stakeholders. The second section contains the methodology of the research with its tools, methodological framework for describing the official organizational culture in Internet space and outlines key trends and interesting features of the development of companies – members of the employers' organizations that were the object of study. The third section presents the findings of the empirical study of company culture proclaimed in cyberspace. It analyzes the data from the one-dimensional distributions of the studied quantities, analyzes certain two-dimensional distributions, draws conclusions from the survey and makes recommendations to top managers in business organizations related to the object and subject matter of the study.

2. PUBLISHED BOOK BASED ON DEFENDED DISSERTATION THESIS FOR THE ACQUISITION OF EDUCATIONAL SCIENTIFIC DEGREE "DOCTOR"

2.1. Ivanov, Ivaylo. Strategic Adaptation of Defence Security of Supply System. Sofia, Publishing complex – UNWE, 2021, ISBN 978-619-232-449-0.

The book "Strategic Adaptation of the System of Security of Supplies for the Defence System" is dedicated to a problem that has continued to be relevant for more than three decades now in Bulgaria. This problem is related to the need for adaptation of the system ensuring the security of supplies for the defence system in Bulgaria to the changing conditions globally and nationally. The work studies the extent to which the problem was researched and elaborated on and the existing public relations in supplying the defence system. At the basis of the study is the application of a dialectic conflictological paradigm, which is at the core of theoretical-methodological foundation of the research. At the heart of it is a specially designed set of methodological approaches and methods of research. The research focuses on the organizational, legal, and conflictological aspects of the adaptation of the existing security system of supplies to the defence system in the context of ongoing changes in the external and internal environment of the system of supplies for the defence system. The object of research are the possibilities for strategic adaptation of that system in the context of ongoing changes in the external and internal security environment. The aim is to determine the causes and sources of the inadequacy between the existing system and the changing conditions, and propose a variant for system adaptation. In order to do that four tasks were completed. Chapter One determines the extent to which the problem was studied both in its theoretical and practical aspects in the changed conditions after the end of the Cold War. It analyzes the development and evaluates the practice of ensuring the security of supplies to the defence system in the EU and NATO; it also discusses the public relations in supplying the defence system. The paper presents the institutional analysis of the security system of supplies to the defence system, it interprets the results and draws conclusions. Chapter Two describes the theoretical-methodological model on which the analysis is based and presents the developed methodology for conducting it. The study is made using a specially designed set of methodological approaches and methods of research and adaptation of the system ensuring the security of supplies to the defence system. Chapter Three presents the results of the analysis of the system for security of the supplies to the defence system in Bulgaria. The existing legal framework and

the established conventions of interaction between the different entities within the framework of the existing system are analyzed. The study determines the state of the modern Bulgarian defence system and analyzes the practice of delivering supplies to the Ministry of Defence. It presents the results of the legal, institutional, organizational and conflictological analysis of the problem of ensuring the security of the supplies to the defence system. Thereby the reasons for the low effectiveness of the system are revealed. Chapter Four is a synthesis of ideas. It presents, analyzes and interprets the latest formulations in the EU policies concerning the security of supplies and the challenges they pose to Bulgaria at the time when the study was conducted. The results of the analysis are interpreted and the specifics of the local characteristics of the problem are outlined and on that basis scientifically-sound solutions are proposed. On that basis a verbal model of ensuring the security of supplies, with its main characteristics and the expected effects of its application, is presented. Specific proposals for preventing possible destructive legal and quazi-legal conflicts in SSSDS. The proposed verbal, adaptive, country-specific model for strategic adaptation of system for security of supplies to the defence system is based on their prioritizing and distribution; the parameters for a long-term policy in this area are determined. Conclusions and recommendations have been made on the basis of the overall study of the problem.

3. PUBLISHED UNIVERSITY HANDBOOK

3.1. Ivanov, Ivaylo. Conflicts of a Business Organization. Sofia, Publishing complex – UNWE, 2021, ISBN 978-619-232-499-5.

The handbook “Conflicts of a Business Organization” is intended to help the economists and managers of tomorrow to understand that conflicts become a norm of life, an integral and indispensable part of it. The handbook presents a minimum, working set of tools for the study (exploration) of the conflicts surrounding the manager, economist and expert of today. The use of such a set of tools has the potential to improve radically the results of the activities of each stakeholder, manager or employee both in terms of the particular job they have and their fulfilment as individuals (as part of the human capital of the organization where they work). The handbook aims at building a specific competitive advantage adding considerable value for the people and the organizations. It promotes a specific management culture alongside the skills of exploring, evaluating, analyzing and resolving conflicts. It contains “A glossary of the most commonly used terms in the field of conflictology”. The handbook describes the essence of conflictology as a science; the emergence, development and link of conflictological knowledge to the other management sciences; it explains the essence of conflict; the types, functions, forms of manifestation and the reasons for conflicts in business organizations; it describes the process of their management and resolution; the essence and structure, approaches and methods of scientific conflictological research; the essence and methods of conflictological analysis; the strategies for management and resolution of conflicts; methods of analysis of conflicts and conflict behaviour together with methods for management and resolution of conflicts. The study guide contributes to updating instruction on the Bachelor’s and Master’s degree programmes in professional fields “Economics” and “Administration and Management” toward the acquisition of knowledge and skills for adequate management and resolution of conflicts in organizations. It draws on the classical and post-modern understanding of social conflicts and the conflictological-synergistic paradigm. It is their interpretation and practical application that contribute to the development of conflictological scientific knowledge in Bulgaria.

4. COLLECTIVE MONOGRAPHS PARTICIPATION

4.5. Ivanov, Ivaylo. Economic Conditions for the Functioning of LPS in Bulgaria and Political Conditions for the Functioning of LPS in Bulgaria. In: “Local production systems in countries in and outside the EU: from theory to practice”, Sofia, Bulgaria, 2014, ISBN 978-954-644-720-3.

This part of the collective monograph treats the economic and political conditions in which the local production systems in Bulgaria functioned and developed until 2013. The work analyzes key economic indicators – GDP of the country, foreign trade, foreign investment, inflation, unemployment, foreign debt and the grey economy. It explores the reasons for the low level of development of the initiatives related to the creation of local production systems in the country. It also evaluates the political factors with direct impact on the state of the processes related to the formation and functioning of local production systems in the country.

4.6. Ivanov, Ivaylo. Clusters and Security, In: “Regional Development, Entrepreneurship and Local Production Systems “. Banská Bystrica, Slovakia, Belianum: 2015, ISBN 978-80-557-0868-3.

This chapter of the collective monograph advances the proposition that clusters are of growing importance for the sustainable economic development of regions and countries. It comes to prove logically that the effective functioning and development of clusters is of growing importance for ensuring optimal security (as a quality characteristic of the systems) for all stakeholders. It substantiates the need to study the “clusters – security” link in the context of the fundamental role of infrastructure in modern society. It elucidates the link “clusters – critical infrastructure – security”. It substantiates the need to introduce the concept of “critical cluster infrastructure”. It proposes a model for public – private partnership to guarantee the protection of the critical cluster infrastructure.

4.7. Ivanov, Ivaylo. One Possible Methodological Set of Scientific Research Approaches to LPS. In: “Functioning of the Local Production Systems in Bulgaria, Poland and Russia – Theoretical and Economic Policy Issues “, Poland, Łódź, Łódź University Press, 2015, ISBN 978-83-7969-488-4 (P).

The publication deals with the link of conflict (examined from a synergistic point of view) with the functioning and development of socio-economic systems. It argues that conflictology has a leading role in a specially structured complex of analytical approaches for

the study of local production systems. It substantiates the need for and the effects of its application, the leading aspects and methods for its implementation in existing facilities. In practice, an adapted methodological conflict-synergetic complex of approaches for research of local production systems has been proposed and tested on other sites.

4.8. Vitálišová, Katrina, Ivaylo Ivanov. Comparison of Clusters in Bulgaria and Slovakia. In: Čapková S. et al. 2018. “Local Production Systems in Regional Economies”. Belianum: Banská Bystrica, ISBN 978-80-557-1375-5.

This chapter of the collective monograph is dedicated to the comparison and functioning of clusters in Bulgaria and the Slovak Republic. It identifies the existing forms of clusters (in the form of local production systems) in both countries. It analyzes the development of clusters and evaluates the state they are in at the time of the research. The focus of the analysis is the structure of the clusters (their number, location) and their field of specialization. On the basis of the results of the analysis and the comparison the authors identified the most important problems to be solved in order to foster the development of clusters in both countries. The chapter also covers the historical development of clusters in Bulgaria, identifies the operating clusters in the country and makes statements, conclusions and recommendations about the state they are in at the moment and their future development.

5. REVIEW ARTICLES PUBLISHED IN PEER REVIEWED UNREFERENCED JOURNALS OR PUBLISHED IN REVIEWED COLLECTIVE VOLUMES

5.1. Ivanov, Ivaylo. Strategic Adaptation of the Defence Security of Supply System. Volume № 4 of the collection “Doctoral Studies”, published under the Project BG051PO001/ 07/03.03-02/71. “Doctoral studies – as a tool for the formation of innovative scientific potential in Bulgaria”, Sofia, Publisher: Avangard Prima, 2010, p. 298 – 327, ISBN: 978-954-323-732-6.

The publication is the long abstract of the author's doctoral dissertation paper and presents its main characteristics. Detailed information about it can be obtained from publication №2 in the present summary of abstracts: - Book written on the basis of a defended doctoral dissertation for gaining the educational and scientific degree of "Doctor ".

5.2. Drakalieva, Petya, Ivaylo Ivanov. The modern Concept for Critical Infrastructure Protection: Genesis, Goals, Methodology, Problem areas. Collection of results from the research project "Protection of critical infrastructure in the EU and Bulgaria - economic and organizational aspects" - NID 21.03-12/2008. Sofia, Publisher: UI “Stopanstvo”, 2010, p. 12 – 35, ISBN 978-954-644-177-5.

The paper presents the results of a large-scale study of the topical concept of protection of critical infrastructure. The genesis of the term and the concept of protection of critical infrastructure are analyzed. The basic ideas and concepts such as infrastructure, threat, vulnerability, risk are defined. The concepts, goals and methodology of critical infrastructure protection are elucidated. A definition of critical infrastructure is given. The approaches for its identification are summarized, as well as the interdependencies inherent in the different infrastructures. The study indicates the main directions for protection of critical infrastructure and the development of science and practice in that field. The study deals with the issue of the adoption, adaptation and implementation of the concept of Civil Emergency Planning – CEP. It substantiates the applicability of that approach for Bulgaria by explaining the critical importance of the view that there is a need for adopting the all-hazards approach. The work summarizes and adapts for the Bulgarian conditions the main idea of that approach, i.e. that the planning of measures for any kind of emergency situations is based on the possible consequences, in case certain vulnerability is realized. The problem areas and directions for further development in the field are outlined.

5.3. Ivanov, Ivaylo, I. Pantaleeva, L.Varamezov, S. Naidenov, J. Ivanov, E. Nikolov, J. Stanev, P. Biolcheva, S. Kalpachev, I. Kostov, B. Boev, A. Sabri, K. Vranchev, B., D. Nikolova. Research of the Attitude Towards Entrepreneurship and the Attitude to Start Own Business of the Students from “D. A. Tsenov” Academy of Economics – Svishtov, UNWE – Sofia and UE – Varna. In: Scientific Research Almanac. Volume 29. 2021, Tsenov Academic Publishing House – Svishtov, ISSN 1312-38152021.

The study is dedicated to the topical problem of the employment of young people, promoting entrepreneurship alongside the acquisition of knowledge in economics during their studies on the Bachelor's and Master's degree study programmes at SA "D.A. Tsenov"-Svishtov, UNWE-Sofia and UE – Varna. The object of research is students' entrepreneurial behaviour. The aim is through an empirical survey to establish the modern dimensions of the entrepreneurial behaviour of the students participating in the survey. The central proposition of this paper is that the enhanced correspondence between the available and necessary entrepreneurial behaviour of the students can serve as the basis for identifying the parameters of their entrepreneurial intentions and behaviour and for creating an adequate training environment that stimulates their entrepreneurial activities. Thus the aim is to study the attitudes of the students, to identify the parameters of their entrepreneurial intentions and behaviour as well as the obstacles and the opportunities for stimulating the entrepreneurial behaviour of young people in Bulgaria. The study also identifies the scope of their knowledge in the field of starting and managing their own business, their entrepreneurial attitudes and intentions and the influence of the environment for suppression or realization of entrepreneurial behaviour.

6. ARTICLES AND REPORTS PUBLISHED IN UNREFERENCED PEER-REVIEWED JOURNALS OR PUBLISHED IN REVIEWED COLLECTIVE VOLUMES

6.1. Ivanov, Ivaylo. The Strategy “EU 2020” and the Adaptation of the Security of Defence Supply System in Bulgaria. Proceedings of the Third National Scientific Conference for PhD students in Economics and Management on the topic: “The 2020 Strategy of the European Union and the behavior of institutions and economic entities”, 29.04.2010, Sofia, Avangard Prima, 2010, ISBN 978-954-323-726-5.

The paper identifies the changes brought about by the "Europe 2020" Strategy with reference to the Common Security and Defence Policy (CSDP), particularly about the policies in support of innovation, competitiveness and resilience of the EU defence industry and to build a more open defence equipment market in the EU. It analyzes the impact of these changes on the possibilities to solve the problems of the Bulgarian technological and industrial defence base, on the one hand, and on the other hand, its impact on the problem of the strategic adaptation of the existing system of ensuring the security of supplies to the defence system.

6.2. Ivanov, Ivaylo. The Objective and the Subjective in Defence Security of Supplies. Proceedings of the Jubilee Scientific Conference on the topic: “Current issues of the Defence economy and security”, 18.11.2010, Sofia, UI “Stopanstvo”, 2010. ISBN 978-954-644-166-9.

The paper presents the views of the author and the results of the research he did as part of the activities of the “National and Regional Security” Department. It presents research on the topics of “Trade in weapons and economic growth in Bulgaria”, “Conflicts in the transformation of the military–industrial complex (MIC) in Bulgaria” and “Strategic adaptation of the system of security of supplies to the defence system” and makes conclusions and recommendations. It presents the logical sequence and continuity in the research. It proves that the Bulgarian defence industry could not play the role it had in the past in meeting the defence needs of the country.

6.3. Ivanov, Ivaylo. On Some of the Main Problems Facing the Institutional Building of the Bulgarian Crisis Management System. Proceedings of the International Scientific Conference on “Crisis Management. International Cooperation, Humanitarian Aid and Crisis Response”, UNWE, 01.12.2011, Sofia, Publishing Complex - UNWE, 2012, ISBN 978-954-644-335-9.

The paper presents the views of the author on some of the main problems the institutional development of the Bulgarian crisis management system faces in general and in particular one of its main elements - the subsystem for ensuring the security of supplies to the defence system and overcoming civilian crisis situations. It identifies the causes and sources for the disparity between the existing in Bulgaria system for ensuring the security of supplies to the defence system and the real needs of society, the state and business in times of crises. It proves that the low efficiency of the then existing system of crisis management, particularly the subsystem for ensuring the security of supplies is due to unsolved conceptual and most of all organizational-legal problems. That lack of efficiency, together with the failure to take into account the factors of the external and internal environment lead to the inability to build the system institutionally, inability for it to function and to function effectively. It elucidates most of all the open questions regarding the legal regulation of public relations in this field. It substantiates the proposition that building up a modern system of crisis management of a country can become a reality only if two key questions are solved – ensuring the security of supplies and protection of critical infrastructure.

6.4. Ivanov, Ivaylo. Conflicts in Ensuring Security of Supply as a Problem of Infrastructure and Security. – Conflictology and Modernity Journal, issue 1 (4), Sofia, 2009, ISSN 1313-0366.

The paper deals with the problems related to the security of supplies, critical infrastructures, security and the correlation between them. It defines the main directions where contradictions and conflicts are generated in ensuring the supplies needed for the proper functioning of infrastructures in modern times. The focus is on the link between security of supplies, infrastructures and security in the context of existing practical problems, contradictions and conflicts. The paper identifies the reasons why the economic component of security is of primary importance today. It demonstrates why it is not the defence aspect of security that becomes a priority but the aspect concerning civilian security in protection from and preparation for natural disasters and accidents of natural and man-made nature.

6.5. Ivanov, Ivaylo. The Conflictological Approach in the Study of Socio-economic Systems. Proceedings of the Jubilee International Scientific Conference on “50 Years of the Department of Economics and Business Management” (UCTM), Sofia, June 3, 2013, Academic Publications LTD, 2013, ISBN 978-954-2940-12-8.

This paper treats the issues related to the essence of conflictology science, its cognitive capabilities, and the potential of the conflictological approach for studying socio-economic systems. The relation between conflictology and social synergetics is also dealt with. The role and place of the conflictological approach in the search for solutions of modern social and economic problems are also defined.

6.6. Ivanov, Ivaylo. Non-juridical Methods for Resolving Economic Conflicts. Trakia Journal of Sciences, Volume 11, Suppl. 1, 2013 (p. 428 – 433), ISSN 1313-7069.

The paper expresses the proposition that the existing juridical and quasi-juridical methods for timely prevention, regulation and resolution of economic conflicts are not sufficiently studied and used in Bulgaria. This paper presents the author's views on issues related to the causes for economic conflicts. It proposes schemes for their resolution using judicial or quasi-judicial methods – negotiations, mediation, arbitration and others. Further research is needed on the possible use of the quasi-judicial methods especially and into the present state of the existing set of tools and into the options for its future development to suit the specific Bulgarian environment and conditions.

6.7. Ivanov, Ivaylo. Industrial Enterprise Emergency Management. Proceedings of the XI International Scientific Conference on “Management and Engineering'13”, Book 1, Technical University - Sofia, Sozopol, 23 – 26.06.2013, ISSN 1310-3946 and ISSN 1314-6327.

The paper treats the problems related to the security of the industrial enterprise, its reactions in emergency situations, the security of industrial supplies, and the problems related to industrial critical infrastructures. The main tendencies, the modern characteristics of the environment for functioning and development of the Bulgarian industrial enterprises, the essence of emergencies, and how they relate to the security of our society have been defined. The importance of the “all-hazards approach” and the Civil Emergency Planning concept for solving the revealed problems are highlighted.

6.8. Ivanov, Ivaylo. The Bulgarian Defense Technological and Industrial Base (Modern Problems ahead its Functioning and Development). Proceedings of the Jubilee International Scientific Conference 60 Years of the Department of Economics and Management of Industry on the topic: “Prospects for Industrial Business” (UE - Varna),

Varna, 06 – 07.12.2013, Varna, Iko-Consult Publishing House, 2013, ISBN 978-954-8235-09-9.

The paper discusses current understanding of the main problems in the functioning and development of the modern Bulgarian defence technological and industrial base. It also reviews global trends, history and current problems the Bulgarian defence technological and industrial base faces. It elucidates their causes, and guidelines for finding a solution are given. An important terminological clarification has been made - an answer has been given to the question “Why should the term ‘defence technological and industrial base’ be used and not ‘defence industry’?” The paper analyzes the share of the Bulgarian defence technological and industrial base in the total exports of Bulgaria. It treats the issue of the current state and capabilities of the existing Bulgarian defence technological and industrial base for the implementation of tasks related to ensuring the security of defence supplies.

6.9. Ivanov, Ivaylo. Local Production Systems and Security. Proceedings of the International Scientific Conference on “Globalism, Regionalism and Security” (UNWE), Ravda, 19 – 21.09.2013, Sofia, Publishing Complex – UNWE, 2013, ISBN 978-954-644-564-3.

The paper presents the author's views on the nature and role of local production systems in modern conditions. It is argued that local production systems are becoming increasingly important both for the sustainable economic development of regions and countries as well as for their security, especially in its economic and social dimensions. The relation “clusters – security” in the context of the fundamental role of infrastructure in modern society is also studied.

6.10. Ivanov, Ivaylo. Creating a System for Security of Supply from Industry in Emergency Situations. Proceedings of the XIV Scientific and Practical Conference on “Prerequisites and Opportunities for Industrial Growth in Bulgaria” (UNWE), Ravda, 04-05.10. 2013, Sofia, Publishing Complex – UNWE, 2013, ISBN 978-954-644-494-3.

The paper substantiates the need for the establishment in Bulgaria of a national system to ensure the security of supplies from the national industry in civil emergencies. The problems of scientific and practical nature related to the development of such a system are highlighted; the parameters of the environment that are directly related to its construction are elucidated. It is argued that the establishment of such a functioning system for industry response to

emergencies is of vital importance both for the optimal functioning of society and for preserving the activities of enterprises and minimizing the drawbacks of their functioning as suppliers, which are part of the critical industrial infrastructure. The paper presents a scientifically substantiated verbal model of a system for ensuring the security of supplies from industry which takes into account the specifics of the environment in Bulgaria and the interests of state institutions and industrial business.

6.11. Ivanov, Ivaylo. Change Management and Risk Management in Modern Business Organizations. Proceedings of the International Scientific Conference on “Management of Change” (APIUI and Angel Kanchev University of Ruse), Stara Zagora Mineral Baths, 11 – 13.04.2014, Publishing House “PRIMAX”, 2014, ISBN 978-954-8675-82-6.

This paper deals with the link between change management and risk management. It elucidates the role of conflicts, contradictions, and risks for change management. Possible approaches for enterprise research (the system, situational and conflictological approaches) and their relation to change management and risk management are written about. The paper explains the importance of the management of the life cycle of the enterprise for its security, functioning and future development.

6.12. Ivanov Ivaylo. The Need for risk management in Bulgarian business organizations. Proceedings of the International Scientific Conference on “Economics and Management in a Turbulent Business Environment” (UCTM), 06.06.2014, Sofia, Academic Publications LTD, 2014, ISBN 978-954-2940-19-7.

This paper treats problems related to the nature of modern risk management. It discusses the interconnections between the triad of terms ‘threat - vulnerability – risk’ on the one hand, and the relations between ‘safety - security of the enterprise - risk management’. It also deals with planning of business continuity. The paper emphasizes the need for contemporary implementation of risk management practices in Bulgarian enterprises, especially in times of turbulence and instability. It proposes various possible approaches for creating a system of risk management in the enterprise on the basis of the holistic and reductionist approaches and their interaction.

6.13. Ivanov Ivaylo. Business Continuity Management in the Bulgarian Industrial Enterprises. Proceedings of the XII International Scientific Conference on “Management

and Engineering'14”, Book 1, Technical University – Sofia, Sozopol, 22 – 25.06.2014. Sofia, 2014, ISSN 1310-3946 and ISSN 1314-6327.

The paper discusses problems related to the nature of modern business continuity management and various aspects of its historical development. It emphasizes the interconnections between business continuity management on the one hand and business continuity planning, crisis management, risk management, and the security of the enterprise, on the other hand. The need for contemporary implementation of business continuity management practices in Bulgarian industrial enterprises, especially in the field of Organizational performance, is pointed out.

6.14. Ivanov Ivaylo. State Economic Policy in Bulgarian Conditions - Reality or Objective Necessity. Proceedings of the X International Scientific and Applied Conference on “Economics and Management of Innovation - Contemporary Theories and Practices”, VVMU “N.Y. Vaptsarov” – Varna, LARGO CITY Publishing House, 2014, ISBN 978-619-7026-08-5.

The paper presents the author’s interpretation of the essence of the concepts of common economic policy, state economic policy, state regulation, their interrelations and interdependencies. An attempt has been made to elucidate the real situation in Bulgaria regarding the creation and implementation of a systematic and purposeful state economic policy, adequate for the current economic situation. On the basis of an expert assessment, the author presents his views on the understanding and implementation of the provisions of the state economic policy at the institutional level in Bulgaria. The paper argues that it is at this level that there lies the root of many problems in the economic sphere in the country.

6.15. Ivanov, Ivaylo. Critical Infrastructure Protection and the Local Production Systems. In: Local Production Systems and Regional Economic Development, IEIE SB RAS Publishing, 2014, ISBN 978-5-89665-277-9.

The publication treats issues related to elucidating the basic concept of critical infrastructure, issues related to its identification and its link with local production systems regarding their security and role in modern economy. It raises the question of adoption, adaptation and implementation of the concept of Civil Emergency Planning – CEP. The paper substantiates the applicability of this approach in the study of local production systems. It explains the meaning of the concept of the need to use the “all-hazards approach”. It synthesizes

and adapts the fundamental idea of the concept for the Bulgarian conditions, i.e. that the planning of measures for various emergency situations is based on possible consequences in case a vulnerability is realized. It defines the “clusters – critical infrastructure – security” link and substantiates the need for the introduction of the concept of “critical cluster infrastructure” in the context of the significant role of local production systems for the social-economic development of countries.

6.16. Ivanov, Ivaylo. Public-private Partnership for Critical Industrial Infrastructure Protection: Basic Issues and the Case of Bulgaria, Economic Alternatives, Issue: 3, 2014, (pp. 71 – 82), ISSN 1312-7462.

The subject of this paper is the possible role of public-private partnership (PPP) in the protection of critical industrial infrastructure. The following basic issues are discussed here - the essence of the industrial critical infrastructure, justification of the necessity to apply PP partnerships in the search for variants of its protection. Finally, it outlines some basic problematic areas when realizing such an approach. The proposition has been made that the protection of the critical industrial infrastructure in Bulgaria cannot currently be realized if proper modern practices and mechanisms are not implemented. Furthermore, that protection still fails to take into account the constraints on the state, in a market environment, to impact directly the economic entities, even when dealing with security issues. Critical industrial infrastructure protection is one particular aspect of guaranteeing the security of Bulgarian citizens and territory. As such, its importance will be increasing in the future, on the one hand because of the dynamic changes in the security environment, and on the other hand, because of the radically changed ownership structure in Bulgaria. It seems to us, that the different aspects and dimensions of the problem discussed in the article, over time will objectively become a factor that cannot be bypassed, and which will strongly affect the shaping of a modern Bulgarian industrial policy - if, of course, there is a vision and a will for ensuring the long-term industrial capacity of Bulgaria.

6.17. Ivanov, Ivaylo. Legal Problems in the Awarding of Wartime Tasks of the Bulgarian Defence Technological and Industrial Base. Jubilee Scientific Conference on “Problems of Legislation and Law Enforcement related to Business Development in the Republic of Bulgaria and Europe”, 21.11.2014, Sofia, Publishing Complex – UNWE, 2015. Volume 1, ISBN 978-954-644-738-8.

This paper deals with topical issues related to the legal problems existing in public relations in commissioning wartime tasks to the Bulgarian defence technological and industrial base. It puts forward the proposition that the available mechanisms, through which the state interacts with the economic entities in commissioning wartime tasks, are not adapted to the changed economic conditions in the country. It analyzes the possibility for their effective work in synergy in defence emergency situations. It outlines key questions and proposes variants of possible answers most of all because of the need to reduce the risk of occurrence of such emergencies. The main risk has been defined - the risk that the state will fail to secure the supplies needed for its defence from the enterprises engaged in the process. Reasonable proposals are made how the existing legislation should be adapted to the present conditions.

6.18. Gilina, Nadya, Ivaylo Ivanov. Transaction Costs of Residential Property in Bulgaria. Proceedings of the XIII International Scientific Conference on “Management and Engineering'15”. Book 2, Technical University - Sofia, Sozopol, 22 – 25.06.2015, ISSN 1310-3946 and ISSN 1314-6327.

Understanding the role and specifics of transaction costs in the context of national economy is difficult without considering their microaspects. Creating effective institutional conditions and environment, which facilitates the interaction of the parties involved, including the residential property market, aims at reducing transaction costs in realizing the respective market relations. The aim of the paper is to present the results of a study for quantitative determination of the value of transaction costs in a standard deal with residential property. The focus of research is a single deal (the technology of the realization of property relations), which generates transaction costs and depends on certain institutional conditions - rules and regulations. The subject of research are the interactions and relations of business entities at the different levels in the specific institutional structure of the real property market – institutional alliances (real estate agencies) and individuals (buyers/sellers).

6.19. Zhelev, Paskal, Ivaylo Ivanov. Clusters as an Instrument of Regional Industrial Policy in Bulgaria. In: “Local Production Systems: Analysis and Forecasting of Regional Economic Development”, IEIE SB RAS Publishing, 2015, ISBN 978-5-89665-295-3.

The paper treats issues related to the popularization of the concept of clusters by M. Porter after 1990 and the proliferation of cluster initiatives around the world. It puts forward the proposition that clusters to a great extent continue to be a major driver of innovation,

regional and respectively national competitive advantages, and increased productivity. The paper elucidates the major role they have in almost any industrial policy and economic development strategy. The main aim of the paper is to present and evaluate the cluster initiatives pursued in Bulgaria in the years of transition to a market economy and full EU membership. It is argued and proven logically and empirically that the cluster approach has not been effectively utilized in the country's industrial policy to foster national industrial competitiveness. The study determines the role of the cluster approach in a prospective operational national industrial policy. Such a policy would require the effective support of export-oriented and innovative clusters with high competitive potential. The paper concludes with some policy recommendations for improving the efficiency of promoting clusters and turning them into a major instrument of industrial policy in Bulgaria.

6.20. Ivanov Ivaylo. The Conflictology Education in the Industrial Business Department of UNWE – the Present State and Future Intentions. Proceedings of the International Scientific Conference on “Post-Crisis Management in Business”, November 27, 2015, Sofia, Academic Publications LTD, 2015. (Vol. 1), ISBN 978-954-2940-18-0.

The paper argues for the importance of the subject of “Conflictology” for training on the Bachelor's degree programme of “Industrial Business” at UNWE-Sofia. It explores the state and the prospects for the future development of training in conflictology at the “Industrial Business” Department at UNWE-Sofia. What is new about the field is the gradual shift of the focus from general conflictology to industrial conflictology. It also discusses the newly applied methods of teaching that have proven appropriate for modern education such as problem lectures; discussions; case studies; practical sessions on site, etc. In this way there are better prerequisites for the transition from the traditional (classical) to problem training or action training. The study outlines the appropriate forms and methods of teaching during the lectures in the subject of conflictology so that students are motivated and more active in the sessions.

6.21. Ivanov Ivaylo. Restructuring of the Defence Industry in Bulgaria in the Late XX and Early XXI Century (Conflictological Economic-historical Essay). Proceedings of the International Scientific Student Conference on Economics, Politics and Management (UNWE), April 27 – 29, 2015, Sofia, Publishing Complex – UNWE, 2016, ISBN 978-954-644-851-4.

The paper makes a short overview of modern defence industry in Bulgaria. It describes the political changes in the late 80s and early 90s of XX century, the self-dissolution of the Warsaw Pact, the disintegration of the COMECON and the economic crisis related to these processes. It speaks about the transition to a market economy. The study analyzes the impact of these changes on the development of the Bulgarian defence industry. It refers to the new conditions of transition to a market economy subordinated to market mechanisms. It presents the causes for the deep crisis the Bulgarian defence industry is going through – structural, market, resource, personnel, financial, research and development crisis. It identifies the main types of conflicts in the sector – provoked by the crisis.

6.22. Ivanov Ivaylo. Reflection on Conflictological Research on “Conflicts in the Transformation of the Military-Industrial Complex of Bulgaria”. Proceedings of the International Scientific Conference on “Training and Research in Defence Economics and Security – Present and Future”, Sofia, November 10, 2015, Sofia, Publishing Complex – UNWE, 2016, ISBN 978-954-644-897-2.

The paper makes a retrospective analysis of the extent to which forecasts have been accurate and the validity of the findings, conclusions and recommendations of the synchronous and diachronic analysis of a 2005 study on “Conflicts in the transformation of the military-industrial complex of Bulgaria”. The use of the conflictology approach as the leading one provides the opportunity to have a clear vision of the processes taking place in the system of military-industrial complex (MIC) in all the phases of its life cycle. The proposition is put forward that the disintegration of MIC is determined by the conflict of interests of external factors related to the global market for military production and the Bulgarian state has not responded adequately to the conflict of interests between different economic and political entities in the country and abroad. This has manifested itself in an inadequate, contradictory, unsystematic and inconsistent government policy for this sector of industry. The reasons for the current state of the industry have been identified. Specific statements, conclusions and recommendations have been made, the problems have been outlined and ways to solve them have been suggested.

6.23. Ivanov Ivaylo. The training in Industrial Economics at UNWE – Sofia. Proceedings of the International Scientific Conference on “Challenges to Industrial Growth in Bulgaria”, 14.10.2018, Sofia, Publishing Complex – UNWE, 2018, ISBN 978-619-7009-12-5.

The paper argues for the importance of the subject of “Industrial Economics” in training students on the Bachelor’s degree programme of “Industrial Business” at UNWE-Sofia. It outlines the significant changes taking place in modern economy that require rethinking and updating of some of the main formulations underlying the philosophy of education in this discipline. The main challenges to its development are identified, as well as the real opportunities to overcome them. The study defines the factors influencing the quality of training and the forms and methods of teaching used for instruction. It outlines the appropriate forms and methods of teaching on the lecture hours in the discipline of Industrial Economics, which enhance students’ motivation, interest and engagement.

6.24. Ivanov Ivaylo. Bulgarian Defence Technological and Industrial Base - Five Years Later. Proceedings of the International Scientific Conference on “Industrial Business and Entrepreneurship - Innovations in Science and Practice” (University of Economics), Varna, November 14, 2018, Varna, Science and Economics Publishing House, 2018, ISBN 978-954-21-0982-2.

The study analyzes the scale of production and the export of defence and special products from Bulgaria, which have been constantly increasing in recent years. It identifies the trends and patterns in the development and contribution of the Bulgarian defence technological and industrial base for the economic growth in the country. From a practical point of view, it is the challenges to the functioning and development of this industrial sector in our country that are of interest. The range of opportunities and risks it is facing is defined. Current conditions of the specific and highly competitive international market of defence goods and services are defined as very dynamic and rapidly changing. The study identifies the difficulties for Bulgarian companies as they are forced to actively fight for their presence on the international market. At the same time, they continue to seek their adequate role in the national projects for modernization of the Armed Forces of the Republic of Bulgaria.

6.25. Ivanov, Ivaylo. Adapted conflict resolution model in Business Organizations. Trakia Journal of Science, Vol. 17, Suppl. 1, 2019, doi:10.15547/tjs.2019.s.01.087, ISSN 1313-7069 (print); ISSN 1313-3551 (online).

The development and implementation of an adequate conflict management technology in business is becoming a priority task for Bulgarian business organizations. Conflict resolution, as part of the overall process of business organization management, is a key driver for efficiency gains. The present paper provides an adapted model for conflict resolution in business organizations as a whole. It is a step-by-step descriptive model for conflict resolution. It comprises five main stages - Conflict prevention; Conflict analysis; Development of a strategy for conflict resolution; Implementation of the conflict resolution strategy; Analysis of the post-conflict situation. This conflict resolution model is complemented by a Leadership Conflict Management Algorithm. The proposed adapted conflict resolution model is currently being piloted in Bulgarian business organizations in various sectors of industry.

6.26. Ivanov, Ivaylo. The Synergetic-conflictological Paradigm and the Management of Changes in Modern Business Organizations. Proceedings of the International Scientific Conference “Modern Paradigms in Management in the Context of Continuous Change” (UCTM), Sofia, November 29, 2019, Sofia, Academic Publications LTD, 2019. ISBN 978-954-2940-22-7.

The paper treats issues related to the relationship between self-organization, synergies and change management. Attention is paid to the perspectives offered by the technology for change management in the socio-economic development. The essence of change management and the connection with synergy and conflict management is discussed. A specific possible tool for assessing the management of the enterprise and its relationship with change management has been identified. The importance of the application of the synergistic-conflict paradigm for the activities for change management is also demonstrated. The overall impact of this paradigm on the security, operation and future development of modern business organizations is also written about.

6.27. Ivanov, Ivaylo. The Bulgarian Defence Technological and Industrial Base and the National Security of Bulgaria. Conference proceedings of Fifth International Scientific – Business Conference LIMEN (Leadership, Innovation, Management and Economics: Integrated Politics of Research), Graz, Austria, December 12, 2019, ISBN 978-86-80194-26-4, DOI: <https://doi.org/10.31410/LIMEN.2019>.

The Bulgarian Defence Technological and Industrial Base (BDTIB) has made significant contribution to the production and export of defence-related and special production from Bulgaria in recent years. The aim of the paper is to present summarized results of an analysis of the challenges to the functioning and development of this important for the Bulgarian economy industrial sector. The opportunities and risks to BDTIB have also been outlined in two main directions. The first one is related to the current situation on the specific and highly competitive international market for defence goods and services defined as very dynamic and rapidly changing. Bulgarian enterprises are forced to actively compete for their presence in that market without any state support. The second challenge BDTIB is facing is the unsatisfactory results of the overall process of modernizing the Bulgarian security sector. BDTIB continues to seek its adequate role in the national projects for modernization of the Bulgarian Armed Forces and Ministry of Interior of the Republic of Bulgaria. For all these reasons, the results of BDTIB activities in recent years have contributed indirectly to Bulgaria's national security.

In conclusion, the paper presents a proprietary model for an analysis of that sector of industry and outlines the trends and patterns in the development and contribution of the Bulgarian defence technological and industrial base for the economic growth in the country.

6.28. Ivanov Ivaylo. Conflict Management in Bulgarian Business Organizations - a Set of Research Approaches and a Model for Resolution. Proceedings of the Ukrainian-Polish-Bulgarian scientific-practical internet-conference “Strategic perspectives for the development of modern business” (Strategicne perspektywy rozwoju współczesnego biznesu, Ministry of Education and Science of Ukraine, University of Franconia in Ukraine, Ivano-Frankivsk National University). Odessie, Ukraina Państwowa Uczelnia im. Stefana Batorego, Skierniewice, Polska Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego, Wielkie Trnowo, Bulgaria, 2020, ISBN 978-83-61467-92-2.

The success of any modern business organization is increasingly dependent on its ability to manage and resolve conflicts. The development and implementation of adequate conflict management technology in business has become a priority task for Bulgarian business organizations. Conflict resolution, as part of the overall process of management of the business

organization, is a key driver for efficiency gains. A possible methodological set of scientific approaches to business organization conflicts is also discussed. Furthermore, the paper presents an adapted model for conflict resolution in business organizations as a whole.

6.29. Dimitrov, Kiril, Ivaylo Ivanov. The Professed Culture of the Business Organizations in the Defence Industry in Bulgaria. What Does it Look Like? And do they Need it?. In Economic Alternatives, 2020, Issue 3, ISSN (print) 1312-7462; ISSN (online) 2367-9409.

This paper aims to outline and analyze the role, structure and dominating content of professed organizational culture in companies in the defence industry in Bulgaria as a conscious and official expression of the intentions of their leadership in the contemporary business environment so that the existence of each entity is justified. A qualitative study is conducted, based on a literature review of academic publications in the sphere of professed organizational culture. Furthermore, the websites of the target companies were carefully examined in order to outline a practical approach for presenting the unique official culture of defence business organizations. An elaborate set of cultural attributes to be found on the second level in Edgar Schein's model of organizational culture is identified. On the basis of the literature review, the study identifies the intersection between the official expressions of corporate culture and the defence sector. Important nuances in the development of Bulgarian defence technological and industrial base are described, covering the transition period to a market economy and a democratic political system. A survey of professed culture attributes is conducted among the members of Bulgarian defence technological and industrial base. It is concluded that these companies prefer to present their official culture in a very succinct way in order to utilize the potential power and impact of the most popular company documents in this field such as mission and vision statements or to rely on a small number of simpler building elements. The paper makes recommendations to senior managers of Bulgarian defence companies about the reasonable and intensive use of the elements of official organizational culture. The financial data for the surveyed companies is not accessible. The study presents the current state of the preferred attributes of professed organizational culture among the members of Bulgarian defence technological and industrial base thus implying their leadership strategic intentions.

6.30. Ivanov, Ivaylo, Vyara Milusheva. Conflicts in business organizations as a precondition to burnout. In: Industrial relationships and social development, Electronic scientific journal, Issue 2/2020, p. 43-73, ISSN 2683-0167 (online).

Overcoming burnout is becoming increasingly important for the management of business organizations. The relationship between burnout and social conflicts in a business organization has not been studied well. The aim of the paper is to present a set of tools for studying occupational exhaustion (burnout) and its relation with the conflicts in business organizations. The proposition is that burnout in business organizations can come as a result of ineffective conflict management. At the same time, the burnout situation is defined as both conflict and conflict-generating situation. The burnout syndrome is an occupational phenomenon where the consequences of problems at work are transferred to one's personal life. Factors triggering that symptom are: work environment, the way it is perceived and other factors such as qualifications, skill level, personality type, personal predisposition, availability of social support. In addition to the above mentioned factors, a major role in the occurrence of the phenomenon plays the factor of the working conditions. The burnout state affects the quality of work and increases conflict-generation. The approach presented in the paper is a tool for diagnosing employees' level of professional burnout and propensity for conflict. The possibility to determine employees' behaviour in a burnout or conflict situation can potentially assist managers in undertaking a set of appropriate managerial decisions. An approach for studying burnout in organizations was tested. A set of tools for determining the link between conflicts and burnout in business organizations was adapted. The leading approach is based on the prevention and overcoming of burnout, and dealing with the conflicts which have generated the burnout as well as dealing with conflict situations in business organizations.

6.31. Gilina, Nadya, Ivaylo Ivanov. Ownership and Conflict. In: Real Estate and Business Journal, Issue 4 (3)/ 2020, ISSN: 2603-2759; ISSN 2603-2767 (Online).

A classical postulate in economics is that property is a key category that forms and develops economic relations and is the basic prerequisite for wealth and power. The paper discusses the extent to which there are drastic changes in the essence and understanding of the category of "property" twenty years after the beginning of the new century - a question of great practical importance. That question, in combination with the changes in the attitudes and actions of the various economic entities, brings to the fore the problem of the conflicts that arise in, on

the occasion of and against property. This paper puts forward a different view of property as the object and subject of social conflicts which envelop it and which it generates.

6.32. Ivanov, Ivaylo. Conflicts in the Organization - Risks or Chances. In: “Business Management” (Bulgarian electronic scientific journal), Issue 1, 2020. ISSN 2738-7399.

This paper substantiates the need for adopting a modern view of conflicts as a natural phenomenon of organizational life. Apart from having negative and destructive consequences, conflict in the organization can also be constructive. Recognizing conflict as a factor for self-regulation and adaptation of the organization and as a source of change and development allows us to examine the issue of its stimulation. The first interpretation gives us reason to consider conflicts as risks, and the second as opportunities for the organization.

The study adopts the view that the organization can survive only if it is flexible and adapts to the on-going changes in the environment. An organization void of conflicts is static and apathetic and does not “realize” the need for change. Adaption is possible only through change and functional conflicts are those that initiate the search for a new and better way of “doing” things in the organization. In this respect, the interdependence between conflicts and organizational efficiency is of importance. It turns out that what is essential for the successful management of risks in organizations is good understanding of the nature of the on-going changes and the trends for future changes. Management of change, in modern business organizations, has been said to be a question of strategic importance for their functioning and development. The link between the management of risks and conflicts has been proven. A posteriori, through it the link between risks and conflicts in the organization has been proven.

6.33. Ivanov, Ivaylo. On the Benefits of Conflicts in Organizations. Proceedings of the Third National Scientific Forum “The Business in the XXI Century - Bulgaria 2030. Designing the Future: New Societies - New Economy”, Sofia, December 19, 2020, ISBN 978-619-232-430-8.

The paper treats the problem of the management and resolution of conflicts in organizations as one occupying an increasingly important place in the training of business leaders. It has become part of the programmes for the development of leadership in business organizations and the need for training (courses) in management and resolution of conflicts. The development of leaders of a modern type involves the acquisition of knowledge not only about communication, negotiations, management and motivation but also about issues related

to dealing in and with conflict situations. Creating adequate conflictological culture of the leader, the employees and the workers has become a priority for any reputable modern organization. The paper points at and substantiates the need to update training on the Bachelor's and Master's degree programmes in professional fields "Economics" and "Administration and Management" toward the acquisition of knowledge and skills for adequate management and resolution of conflicts in organizations. The paper aims at drawing the reader's attention to the importance of the problem of conflicts in organizations and their benefits. With the establishment of the modern view of conflicts, it is necessary to understand the need for the existence of an optimal level of conflicts in the organization, which is beneficial for its good performance.

6.34. Ivanov, Ivaylo. Methods for Managing and Resolving Conflicts in Organizations. In: Industrial Relations and Social Development Journal, Issue 1, 2021, ISSN 2683-0167 (online), NACID ID № 3480.

The paper argues that in recent years there has been a kind of social boom in conflict at the individual, interpersonal, group and intergroup level, on a local, national, regional and global scale. The paper is yet another attempt to link the achievements of modern world science and practice in managing and resolving social conflicts in organizations and Bulgarian public practice. It systematizes current approaches and methods for conflict management and resolution. The approaches to conflict resolution are presented in terms of the criterion for the extent of enforcement and probability of decision-making of the "win-lose" type. It reveals the connotation of concepts such as negotiations, reconciliation, mediation, arbitration and court ruling. It also outlines the main characteristics of the methods for resolution of collective labour disputes. It substantiates the application of criteria for selection of alternative methods for conflict resolution.

6.35. Ivanov, Ivaylo. Conflicts and Conflict Culture. In: Journal of Mining and Geology, Issue 3-4/2021, ISSN 0861-5713, NACID ID № 2045.

The paper focuses on the problem of the formation and development of an adequate contemporary conflict culture in business organizations. It reviews traditional and modern views of conflicts in organizations, their role in the survival and effectiveness of the organization. It examines the link between effective management and conflict resolution in

organizations with conflictological culture. It argues that forming and developing an effective conflictological culture of the manager (leader) will serve both as the base of his/her knowledge and skills for effective dealing with organizational conflicts and as the base for successful training of employees how to deal with conflict on their own.